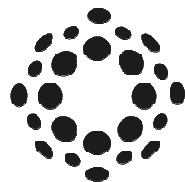

Meiju Mertanen

**”WE WANT THE JOY OF THE
INTERNATIONAL ATMOSPHERE”
Tehdas 108:n ja freiLandin yhteistyö**

Opinnäytetyö
Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Marraskuu 2014

MAMK
University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

	Opinnäytetyön päivämäärä 23.11.2014
Tekijä(t) Meiju Mertanen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Nimeke "We want the joy of the international atmosphere" - Tehdas 108:n ja freiLandin yhteistyö	
Tiivistelmä Opinnäytetyön tavoitteena oli laadullisen tutkimusmenetelmän avulla selvittää suomalaisen Tehdas 108:n ja saksalaisen freiLandin yhteistyön mahdollisuuksia, haasteita ja ideoita. Nämä kaksi kulttuurikeskusta on rakennettu vanhaan kaupunkitilaan sen mahdollisuuksia hyödyntäen. Tehdas 108:n toiminta on alussa ja freiLand on vakiinnuttanut toimintansa kolmen vuoden aikana. Molemmat organisaatiot luokitellaan luoviksi toimialoiksi niiden taloudellisen rakenteen, toiminnan ja kulttuurin vuoksi. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu luovien alojen kansainvälisestä yhteistyöstä ja kansainvälistymisestä yleisesti sekä rakennetun kulttuuriperinnön ja -ympäristön merkityksistä nimenomaan teollisuusympäristöissä, joihin Tehdas 108:n ja freiLandin alueet kuuluvat. Tutkimusaineistoa kerättiin organisaatioille tehdyllä sähköpostikyselyllä, havainnoinnilla ja tutustumalla organisaatioiden toimintakonsepteihin. Aineistonkeruussa ja analysoinnissa käytettiin hyväksi SWOT- analyysiä. Opinnäytetyö painottuu ensisijaisesti selvittämään, millaisena Tehdas 108 ja freiLand näkevät keskinäisen yhteistyöpotentiaalin. Aineiston analysointi osoitti, että Tehdas 108 ja freiLand toimivat pitkälti samalla tavalla ja niiden haasteet, mahdollisuudet ja ideat ovat samankaltaisia. Suurimmiksi haasteiksi nousivat rahoitus ja henkilöstöressurit aikatauluineen. Vahvuutena molemmilla organisaatioilla on selkeä yhdenmukainen toimintaidea, arvot ja avoin toimintatapa. Tehdas 108 ja freiLand ovat saavuttaneet jo laajan verkoston toimintojen ympärille, joka edesauttaa yhteistyön mahdollistamista.	
Asiasanat (avainsanat) Kansainvälinen yhteistyö, luovat alat, kaupunkitila, kulttuuriympäristö	
Sivumäärä 39 + 4	Kieli Suomi
URN	
Huomautus (huomautukset liitteistä) 1 Yhteistyökysely, Tehdas 108 2 Questionnaire, freiLand	
Ohjaavan opettajan nimi Laura Hokkanen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Tehdassaaren Osuuskunta

DESCRIPTION

		Date of the bachelor's thesis November 23, 2014
Author(s) Meiju Mertanen	Degree programme and option Cultural production and management	
Name of the bachelor's thesis "We want the joy of the international atmosphere" - Tehdas 108's ja freiLand's cooperation		
Abstract The bachelor's thesis objective was to find out what kind of possibilities, challenges and ideas there are between Finnish Tehdas 108's and German freiLand's cooperation. The organisations have built the culture centres in an old city space. Tehdas 108's action is in the beginning stages and freiLand has already operated over three years. Both organisations are classified as creative industries because of their economic structure, actions and culture. The theoretical framework of the thesis consists of the creative fields of international cooperation and internationalization in general, as well as the meanings of built cultural heritage and cultural environment in industrial environments. The research of this thesis was created by using qualitative research methods. The material of the research was collected by email-questionnaire for organisations, observations and a review of the organisations' operation models. SWOT-analysis was used to process the data collected. The goal of this thesis is to find out how Tehdas 108 and freiLand see each other's potential in mutual cooperation. The process of analysing showed that Tehdas 108 and freiLand works in quite same way. Their challenges, possibilities and ideas are very similar. The major challenges are funding and human resources schedules. Both organisations have very clear and similar operations, values and an open way of acting. Tehdas 108 and freiLand have already got a large connection around their actions which support the possibilities of their cooperation.		
Subject headings, (keywords) International cooperation, creative industries, city space, cultural environment		
Pages 39 pgs. + 4 pgs.	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices 1 Questionnaire, Tehdas 108 2 Questionnaire, freiLand		
Tutor Laura Hokkanen	Bachelor's thesis assigned by Tehdassaari's Cooperative	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA	3
2.1	Tehdas 108.....	3
2.2	freiLand.....	8
2.3	Luovien alojen kansainvälistyminen	13
2.3.1	Kansainvälisen yhteistyön mahdollisuudet ja hyödyt.....	15
2.3.2	Katsaus mahdollisiin rahoituskanaviin	16
3	VANHA KAUPUNKITILA KULTTUURIN KÄYTÖSSÄ	17
3.1	Rakennettu kulttuuriympäristö ja -perintö.....	17
3.2	Teollisuusympäristöt.....	19
4	TUTKIMUSTEHTÄVÄ, -MENETELMÄ JA -AINEISTO.....	21
4.1	Tutkimustehtävä	21
4.2	Laadullinen tapaustutkimus	22
4.3	Aineisto.....	23
5	TEHDAS 108:N JA FREILANDIN YHTEISTYÖ	25
5.1	Sisäiset vahvuudet	25
5.2	Sisäiset heikkoudet	29
5.3	Ulkoiset mahdollisuudet	31
5.4	Ulkoiset uhat	32
5.5	Yhteistyön analysointi	33
6	POHDINTA	36
	LÄHTEET	40
	LIITTEET	
	1 Yhteistyökysely, Tehdas 108	
	2 Questionnaire, freiLand	

1 JOHDANTO

Maailmassa on lukuisia kulttuurikeskuksia. Niitä on koottu muun muassa käyttämättömien kaupunkitilojen ja rakennusten tilalle hyväksikäyttäen tilojen mahdollisuuksia. Ihmiset ovat yhä enemmän kiinnostuneita erilaisista tiloista ja arvostavat niiden historiaa ja kulutusta. Kulttuurin kautta kaupunkitiloja saadaan kiinnostavimmiksi, viihtyisimmiksi ja tuottavimmiksi. Kaupunkitilaa onkin käytetty vuosisatoja sosiaalisiin tarkoituksiin.

Eri toimijaryhmiä ajatellen kulttuurivetoinen kaupunkikehittäminen palvelee laajasti kaikkia. Taide- ja kulttuuritoimijoille, joilla usein on pulaa resursseista, tärkeänä kannusteena on taloudellinen koheneminen. Yritykset saavat imagohyödyn tukemalla taidetta ja kulttuuria, ja julkinen hallinto taas peilaa kulttuurin kehittämistä yleishyödyllisten päämäärien kautta. Yhteisöllisyyden lisäksi myös esimerkiksi ekologinen kestävyys ja siihen liittyvät arvot ovat kulttuurivetoisen kaupunkikehittämisen hyötyjä. (Mattila & Ilmavirta 2013, 350.) Kulttuurin tiedostaminen ja tunteminen, eli itsensä sivistäminen, lisäävät kykyä ymmärtää ja arvostaa kulttuuriperintöä. Kulttuuriperintöä pyritään lähestymään luovalla ja elävällä tavalla ja siihen liittyy monesti vahva ruohonjuuritaso-toiminta sekä kulttuuria ja perinteitä korostava kansainvälinen toiminta. (Elo ym. 2000a, 18.)

Opinnäytetyön tilaajana on Tehdassaaren Osuuskunta, joka on perustanut Luovan kulttuurikeskuksen, Tehdas 108:n. Tehdas 108 on rakennettu vanhaan tehdasrakennukseen Nokian Tehdassaaren miljööhön. Toisena osapuolena opinnäytetyössä on saksalainen nuorisokulttuurikeskus freiLand, joka sijaitsee Potsdamissa. freiLandin kehityskaaren takana on myös käyttämätön kaupunkitila. Opinnäytetyö on esiselvitys näiden kulttuurikeskusten nykytilanteesta, mahdollisuuksista ja haasteista, joita kansainvälinen yhteistyö vaatisi. Pohjustan opinnäytetyöni kulttuuriorganisaatioiden yhteistyöstä esittelemällä organisaatiot ja niiden toiminnan. Teoriassa kerron vanhan kaupunkitilan käytöstä, sillä sen uudelleen käyttöönotto, uhat ja mahdollisuudet vaikuttavat toimintaan ja yhteistyöhön. Pohjustuksessa käyn myös läpi kansainvälisen yhteistyön pääpiirteitä luovilla aloilla sekä tutkimustehtävät, -menetelmät ja -aineiston. Laadullinen tutkimus toteutettiin sähköpostikyselyllä, joka lähetettiin organisaatioiden hallituksille. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää organisaatioiden nykyti-

lannetta, yhteistyömotiiveja ja resursseja, ajatuksia ja ideoita kyseisten organisaatioiden välisestä kansainvälisestä yhteistyöstä, sekä rahoitusta.

Tämä opinnäytetyö on itselleni henkilökohtainen kahden viimeisen harjoittelupaikkani kautta. Valitsin harjoittelupaikat vahvaksi kasvaneen kiinnostuksen takia vanhaan kaupunkitilaan rakennetuista kulttuuriorganisaatioista. Tämä vuosi alkoi osaltani erikoistumisharjoittelulla freiLandissa, ja päätin sen luovan toimialan harjoitteluun ja opinnäytetyön tekemiseen Tehdas 180:ssa. Molemmat harjoittelut jättivät minuun kipinän saada työskennellä vastaavanlaisissa paikoissa tulevaisuudessakin. Opinnäytetyön ideaa miettiessäni päätin koota koko vuoden yhteen ja alkaa selvittää kaukaista unelmaa: näiden kahden kulttuurikeskuksen kansainvälistä yhteistyötä. Harjoitteluideni aikana pääsin havainnoimaan organisaatioiden rakennetta ja toimintaa, joten sain sitä kautta vahvan pohjan opinnäytetyön tekemiselle.

Aihe on kiinnostava, mutta myös erittäin ajankohtainen kulttuurituotannon nykytilannetta tarkastellessa. Vanhan kaupunkitilan uudelleen käyttöönotto ja kansainvälistyminen ovat myös yhteiskunnallisia kysymyksiä. Vuonna 2013 Ympäristöministeriön Tyhjätilat -hanke tutki tyhjien tilojen ongelmallisuutta sekä kuinka tiloja saataisiin laajemmin hyötykäyttöön (Hernberg 2013). Perusteluina tilojen uudelleenkäytölle on, että se on resurssiviisasta, rakennuksia säilyttävää ja tilat ovat jo valmis alusta toiminnalle. Monet yritykset kuitenkin muuttavat uusiin ja tehokkaampiin tiloihin työympäristön muutosten painostamana. (Hernberg 2013.) Kansainvälinen työympäristö on yhä enemmän läsnä työ- sekä opiskeluympäristöissä. Olemme nykyisin jopa riippuvaisia kansainvälisistä osaajista, joiden kautta työvoiman liikkuvuus ja kilpailu lisääntyvät. (Opetushallitus 2010, 4.)

Opinnäytetyössä käytän Tehdas 108:sta ja freiLandista alueina termiä kulttuurikeskus ja hallinnollisesti puhun niistä organisaatioina, vaikka niistä voi käyttää muitakin termejä. Yhteistyön tarkastelussa ovat kulttuuriorganisaatiot ovat joutuneet muuttamaan käyttämänsä alueen ja rakennusten käyttötarkoitusta. Vanhojen kiinteistöjen ja alueiden liitokset kaupungin historiaan ovat merkittävät. Kansainvälisen yhteistyön kautta organisaatioilla on mahdollisuus hyötyä toistensa kokemuksista, epäonnistumisista, säännöistä ja ideoista.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA

2.1 Tehdas 108

Nokialla sijaitseva Tehdassaaren Luova Keskus – Tehdas 108 (satakasi) koostuu erilaisten ammatillisesti uteliaiden ainutlaatuisesta yhteistyötoiminnasta (Salonen & Mononen 2014, 3). Alun perin Tehdassaari-projekti, joka myöhemmin nimettiin Tehdas 108:ksi, on saanut alkunsa vuonna 2012 kahden luovan alan toimijan aloitteesta saada uudet työtilat (Tehdas 108 2014). Tehdas 108:ssa pyritään innovoimaan monipuolisia koulutustaustoja ja työkokemuksia yhdessä samanhenkisten ihmisten kanssa. Ajatuksena on hyödyntää yksilön osaamista eri alojen törmäyttämisessä yhteisöllisessä yrityskonseptissa ja näin ollen kehittää eri alojen asiantuntijuuksia toisiaan tukien. Tehdas 108 haluaa tarjota laadukasta ja tinkimätöntä luovien alojen toimintaa ja palveluja. (Salonen & Mononen 2014, 3–4.)

Nokia kuuluu 1800-luvun syntyneisiin teollistumisen ajan yhdyskuntiin (Koskinen 2001, 113). Kuten kuvasta 1 nähdään, Tehdas 108 sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien päässä Nokian keskusta-alueella Tehdassaareissa. Rautatieaseman ja Tehdas 108:n välimatka on yksi kilometri. Matkaa Tehdas 108:sta Tampereelle on 17 kilometriä (Salonen & Mononen 2014, 3).

KUVA 1. Tehdassaaren sijainti Nokiolla (Nokian kaupunki)

Kiinteistö, jossa Tehdas 108 toimii, on rakennettu vuonna 1935 ja alun perin 2665 m² kiinteistö on toiminut Nokia-yhtiön konekorjaamona ja -pajana (kuva 2) (Salonen & Mononen 2014, 3). Ennen toiminnan lopettamista se toimi myös kynttilä- ja kissanhiekkatehtaana (Tehdas 108, 2014). Vuonna 2013 tammikuussa perustettu Tehdassaaren Osuuskunta vuokrasi samana vuonna tyhjiillään olleet tilat yksityisomistajalta (Salonen & Mononen 2014, 3–4, 11).

KUVA 2. Tehdassaari 1950-luvulla ja Tehdas 108:n rakennus (Nokian kaupunki)

Tehdassaaren Osuuskunnan eri ammattialoihin kuuluvia jäseniä oli keväällä 2014 yhteensä 17. Tavoitteena on, että kulttuuri- ja hyvinvointialojen jäseniä on kolme neljäsosaa ja muita jäseniä on esimerkiksi ravintola- ja rakennusosalta. Tehdassaaren Osuuskunta vuokraa Tehdas 108:sta toimitiloja jäsenilleen ja muutoin konseptiin sopeville toimijoille. Avainsanoja Tehdas 108:n toiminnassa ovat luovuus, ammatillisuus, ennakkoluulottomuus, eettisyys, ekologisuus, ajanmukaisuus, rohkeus ja yhteisöllisyys. Tehdassaaren Osuuskunnan tarkoituksena on luovien alojen ammattilaisten työllistäminen sekä kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan elävöittäminen Nokialla. (Salonen & Mononen 2014, 3–4, 11.)

Tehdassaaren Osuuskunnan rinnalle perustettiin myös Tehdassaaren Tuki ry ja se vuokraa tiloja Tehdassaaren Osuuskunnalta toimintaansa varten. Tehdassaaren Tuki ry:n tehtävänä on järjestää erilaisia kulttuuritilaisuuksia Tehdas 108:ssa sekä tukea, ylläpitää ja elävöittää Tehdassaaren toimintaa. Samalla sen tavoitteena on vahvistaa kansalaisten kulttuuriharrastuksia ja -käsitteitä. (Salonen & Mononen 2014, 3.)

Tehdassaaren palvelukokonaisuudet ovat taide, hyvinvointi, ruoka, design sekä musiikki ja viihde. Tehdas 108:n tarkoituksena on järjestää monipuolista toimintaa kaikil-

ta Tehdassaaren Osuuskunnan jäsenten edustamilta aloilta. Tehdas 108 mahdollistaa yhteishallinnon ja -markkinoinnin, joka optimoi toimijoiden kuluja. Toiminnan tavoitteena on, että yksittäinen toimija saa laajaa näkyvyyttä, uusia asiakaskontakteja, monipuolisia verkostoja ja innostavan työyhteisön muiden toimijoiden kautta. Tehdas 108 tavoittelee inspiroivia, omaleimaisia ja monipuoliseen kulttuuritoimintaan räätälöityjä tiloja (kuvat 3–5). (Salonen & Mononen 2014, 6–7.)

KUVA 3. Salonki 108 ja näkymä 2. kerroksen Parvelle

Tehdas 108:n kiinteistö koostuu kolmesta kerroksesta. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsevat Salonki 108 (kuva 3) ja Galleria 108 (kuva 4), joissa Tehdassaaren Osuuskunnan ja Tehdassaaren Tuki ry:n tapahtumat järjestetään. Tilat soveltuvat esimerkiksi juhla-, messu- tai näyttelytiloiksi, ja ne ovat myös helposti muunneltavissa yhdeksi suureksi tapahtumatilaksi. Näitä tiloja vuokrataan myös ulkopuolisille. (Salonen & Mononen 2014, 17–18.)

KUVA 4. Galleria 108 Kotona- yhteisötaideprojektin näyttämönä

Ensimmäisessä kerroksessa on tavoitteena aloittaa vakituinen kahvilatoiminta, kampaamo, kirjasto ja Tehdas 108-myymälä sekä työtilat kuvataiteelle ja musiikille. Toinen kerros koostuu rakenteilla olevasta tanssi- ja joogasali Taivas 108:sta (kuva 5), hiljentymistila Pesästä, mobiilitoimisto Parvesta (kuva 3) ja Kotipuu-hoitotilasta, joita ulkopuoliset voivat myös vuokrata. 0. kerros eli kellari toimii varastotilana. Tehdas 108:ssa on näiden tilojen lisäksi yksittäisiä työ- ja toimistohuoneita, joita voi vuokrata. (Salonen & Mononen 2014, 17–24.)

KUVA 5. Tuleva Taivas 108

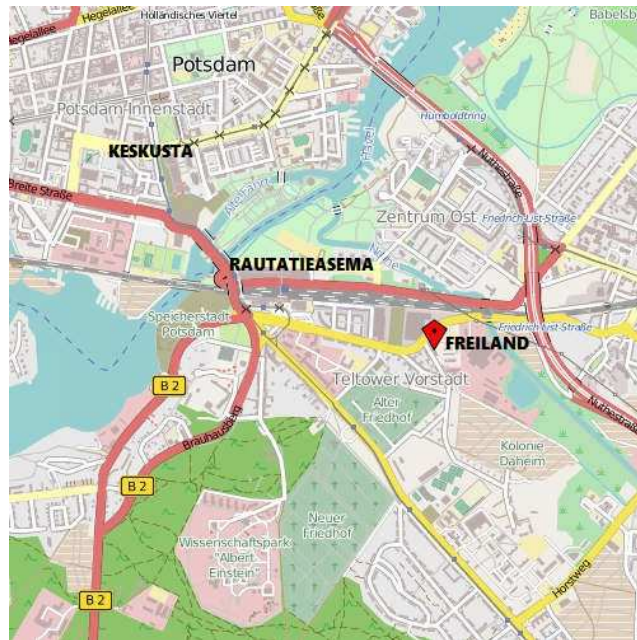
Tehdas 108:n kohderyhmä on erittäin laaja. Pääasiassa potentiaaliset asiakkaat ovat ennakkoluulottomia, kulttuuripalveluista ja -ilmiöistä, hyvinvoinnista ja kaupunkikulttuureista kiinnostuneita ihmisiä. Kohderyhmänä ovat työtiloja, hyvinvointi- tai kahvilapalveluita tarvitsevat sekä monipuolista ja aktiivista harrastetoimintaa kaipaavat pirkanmaalaiset. Tehdas 108 pyrkii tarjoamaan laadukasta vapaa-ajan toimintaa, yhteisöllisyyttä ja kulttuuritapahtumia kaikille kiinnostuneille ja Tehdassaaren ystäville. Ikäjakauma on siis lapsista vanhuksiin. (Salonen & Mononen 2014, 7–8.) Tähän mennessä Tehdas 108 on osallistunut valtakunnallisiin Siivous- ja ravintolapäiviin, järjestänyt erilaisia talkoita, tapahtumia (musiikki, taide, hyvinvointi) ja näyttelyitä. Pitkäaikaisena tavoitteena on koko Tehdassaaren elävöittäminen kaupunkilaisten ajanviettopaikaksi. Tehdas kunnostetaan uuteen käyttötarkoitukseen unohtamatta sen historiaa ja merkittävyyttä. Tulevaisuudessa Tehdassaaren Luova Keskus, Tehdas 108, on täynnä musiikkia, taidetta, tapahtumia ja monenlaista muuta toimintaa, jonka tarkoituksena on tehdä ihmiselle hyvää. (Tehdas 108 2014.)

Tehdas 108 elävöittää vanhaa tehdaskiinteistöä, jonka käyttöönotto tarkoitus täytyy muuttaa. Lupa-asiat ja rakennustyöt vievät aikaa, kärsivällisyyttä ja rahaa. Tehdassaaren Osuuskunta ei tee tuottoa ja toimii vapaaehtoisvoimin, joten ajan löytäminen ja rahoituksen saaminen muutoksen tekoon on haastavaa ja hidasta. Laajat yhteistyöverkostot ja sinnikäs unelmien toteuttamisen halu vievät hanketta eteenpäin, mutta se vaatii paljon työtä. (Tehdassaaren Osuuskunnan hallitus 2014.) Tehdas 108 on siis vasta alussa, mutta on jo näyttänyt monipuolisesti mihin kaikkeen siitä on. Luova toiminnallinen keskus mahdollistaa erilaisten tapahtumien järjestämisen, harrasteryhmien toimimisen ja työtilojen vuokraamisen. Tarkoituksena on saada alueesta aktiivinen ja paikallisten lisäksi matkailijoita kiinnostava. (Vaarala 2013, 22.)

2.2 freiLand

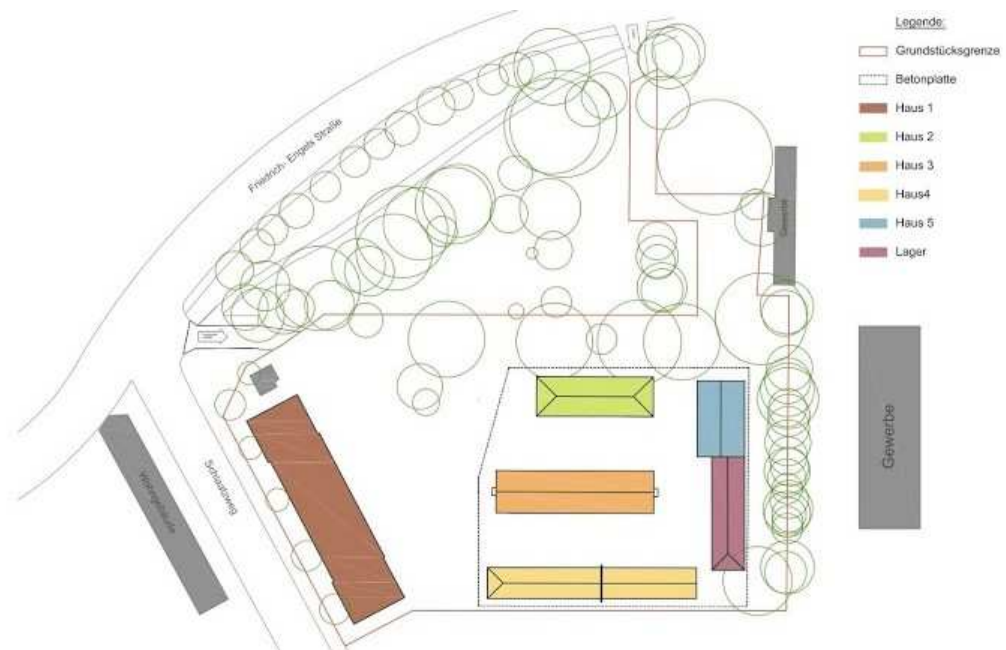
Vuonna 2008 nuorten ja vaihtoehtoisen kulttuurin tilanne oli Potsdamissa, Saksassa, epävarma. Kaksi vakiintunutta näiden alojen järjestäjää menivät konkurssiin ja monet harrastetilat ja tapahtumapaikat suljettiin. Syynä tähän olivat korkeat vuokrat ja kiinteistöjen hinnat. Samaan aikaan kaupunkiin kaavailtiin yli 100 miljoonan euron jälleerakennusprojektia, jota kansalaiset eivät hyväksyneet. Marraskuussa 2008 järjestettiin mielenosoitus, johon osallistui noin 1 500 nuorta. Kulttuuri- ja nuorisotilojen tarpeista keskusteltiin julkisesti ja politiikassa, jolloin vanhan vesilaitoksen toimitus-

johtaja avasi mahdollisuuden ottaa käyttöön heidän 12 000 neliömetrin alueensa. Poliittinen kiistely alueen käytöstä ja tulevasta toiminnasta herätti kuukausien väittelyt ja keskustelut puolesta ja vastaan. Asiaa eteenpäin vieneet eivät kuitenkaan luovuttaneet. Vuonna 2010 valmistui toimintakonsepti, joka hyväksyttiin, ja sopimukset allekirjoitettiin. Perustettiin Cultus UG, myöhemmin Cultus, joka vastaa alueesta ja hankkeesta. Alue nimettiin freiLandiksi ja kolmen vuoden pilottikausi aloitettiin. (Musial 2014.)

KUVA 6. freiLandin sijainti Potsdamissa (Entheo-Scienc)

Oheisessa kartassa (kuva 6) on esitetty freiLandin sijainti Potsdamissa, joka on kahdeksansadan metrin päässä päärautatieasemasta sekä hyvien paikallisliikenteenyhteyksien varrella (Betreiberkonzept 2013). Potsdamista on matkaa Berliiniin 30 kilometriä. 12 000 neliökilometrin tontti sisältää viisi rakennusta, jotka toimivat eri tehtävissä (kuva 7). (Trautvetter 2014.)

KUVA 7. freiLand (freiLandin arkisto).

Haus 1 on päätalo, jossa sijaitsee Cultuksen toimistot sekä vuokrattavia toimisto-, seminaari- ja työtiloja (kuva 8). Vuokralla on esimerkiksi yksityisiä taiteilijoita, yrityksiä tai urheiluseuroja. (Trautvetter 2014.)

KUVA 8. Haus 1

Haus 2, Cafe, järjestää erilaisia tapahtumia yksityistilaisuuksista elokuvailtoihin, konsertteihin ja tansseihin. Sen kautta on mahdollisuus myös tilata catering-palveluita. Yksi Cafen huoneista on studio, jossa toimii paikallinen radio. Haus 3, joka tunnetaan nimellä Spartacus, on kulttuuritila, jossa suurimmaksi osaksi järjestetään erilaisia juhlia viikonloppuisin nuorisolle. Suuren tilan vuoksi se on oiva tila myös esimerkiksi elokuville, teatterille tai luennointiin. Haus 4 vuokrataan nuorisotyöntekijöille, jotka pyörittävät erilaista toiminnallista ohjelmaa teini-ikäisille. Haus 5 on työtila ja verstaas (esimerkiksi puu, sähkö, laser). (Trautvetter 2014.) freiLandin alue on eläväinen ja värikäs muun muassa erilaisten graffitien ansiosta (kuva 9).

KUVA 9. freiLandin alue kuvattuna Haus 1:den katolta (freiLandin arkisto)

Cultukseen kuului keväällä 2014 neljä henkilöä. Se on eräänlainen hallitus, jossa jokaisella on vastuualueensa. Täysipäiväisiä työntekijöitä on kaksi, joiden vastuulla ovat rahoitus, ohjelmat, tapaamiset, teknilliset ja poliittiset asiat. Puolipäiväisesti työskenteleviä on kaksi, jotka vastaavat rakennustoiminnasta sekä kahvilasta. Palkallisten lisäksi Cultuksen apuna on joka vuosi lukuisia vapaaehtoistyöntekijöitä, joita ilman konkreettinen työ ei tulisi tehtyä. He työskentelevät valtion avustuksella ja voivat suunnata työnsä eri alueisiin. Myös erilaisia harjoittelijoita on välillä opettelemassa

työelämää koulujen kautta. Cultu ja vapaaehtoistyöntekijät kokoontuvat kerran viikossa käyden läpi viikon työtehtävät ja asialistalla olevat asiat. (Trautvetter 2014.)

Cultus, on henkilöstönsä kokemuksen perusteella hyvä yhteistyökumppani projekteissa ja nuorisokulttuurikeskuksen pyörittäjänä, jollaiseksi se nimenomaan perustettiin. Cultuksen henkilöstön takana on vahva kokemus kulttuuritoiminnasta ja hankkeiden toteuttamisesta sekä nuorisokulttuureista. Henkilöstö on saanut laajat yhteistyökumppaniverkostot kulttuurin, nuorison ja yksityisen sektorin toimijoiden aloilta, jotka tuntevat freiLandin konseptin. (Cultus UG 2010.) Cultuksen tehtävänä on valvoa, koordinoita ja seurata alueen käyttäjiä sekä rakennustoimia, tukea verkottumista ja yhteistyötoimintaa ja niiden kehitystä eri hankkeissa. Cultus järjestää tapahtumia laajalaisesti saksalaisille, markkinoi ja tiedottaa laajasti freiLandista sosiaalisessa medias- sa, tukee ja ylläpitää sisäisiä viestintäkanavia sekä kehittää alueen yhteisötiloja, kuten kahvilaa. Kulttuurillisesta ja taiteellisesta sisällöstä on annettu vastuu alueen käyttäjil- le. (Betreiberkonzept 2013.) Vastuun ja tehtävien ottaminen eri ihmisten kesken onkin edellytyksenä sille, että koko konsepti toimii (Cultus UG 2010). Cultus itse järjestää vuodessa noin kolme suurempaa tapahtumaa, joista se on täydessä vetovastuussa (Bet- reiberkonzept 2013).

Tänä päivänä freiLand on konkreettisesti olemassa kaikkien suunnittelutöiden ja visi- oiden jälkeen. Se on kehittynyt elinympäristö, jossa on avoin, kunnioittava ja vapaa valta ja toimintaidea. Käytännössä freiLand kuuluu jokaiselle, joka sen palveluita käyttää. Tällä hetkellä freiLandin aktiivinen yhteisö koostuu noin kahdestasadasta ihmisestä ja neljästäkymmenestä eri hankkeesta. Näitä ovat esimerkiksi Spartacus- klubi, urheiluhuone, huumevastaisen työn yhdistys, 3D-tulostus-projektit ja yhteisö- puutarha. Alueen tarkoitus on mahdollistaa toiminta, jossa ihmiset saavat olla aktiivi- sia ympäristönsä innoittamina, kestävän ja poliittisen yhteiskunnan kautta. freiLandis- sa halutaan herättää keskustelua sekä arkihetkissä että juhlassa, ja paikan päällä voi nähdä kuinka sitoutuminen ja osallistuminen arjessa oikeasti toimivat. (Musial 2014.) freiLand tarjoaa laajan sosiaalisen verkoston ja mahdollisuuden oppimiseen. Etenkin nuoriso tiedostaa koko ajan paremmin millaisessa maailmassa eletään ja halutaan elää, sekä millaista vastuuta ihmiset ovat valmiita ottamaan. freiLand tarjoaa paikan kokeil- la ja toteuttaa ajatuksia ja keskustella sellaisten ihmisten kanssa, jotka haluavat ottaa vastuuta yhteiskunnassamme. (Betreiberkonzept 2013.)

FreiLandin pääkohderyhmänä ovat 12–27-vuotiaat nuoret (Cultus UG 2010). Cultus haluaa kuitenkin korostaa, että nuoret eivät ole ainoa kohderyhmä, vaan alueella järjestetään paljon erilaisia hankkeita eri kohderyhmille. (Betreiberkonzept 2013.) Painotus on ihmisen vapaudessa olla sitä mitä on, joten rasismi, väkivalta, seksismi tai muuten syrjivä käytös ovat ehdottomasti kiellettyjä alueella. Kolmen ensimmäisen pilottivuoden jälkeen alun perin ajateltu kohderyhmä ja toimintaidea oli saavutettu. Tarkoitus oli saada paikasta matalakynnyksinen, vilkas ja eloisa nuorisokeskus, jossa on tilaa toteuttaa ideoitaan. Cultus loi nuorille tilan ja mahdollisuuden suvaitsevaisuuteen, solidaarisuuteen, vuoropuheluun ja toinen toistensa kehittämiseen ja edustamiseen sekä luovien, taiteellisten ja poliittisten etujen kehitykselle. freiLand haluaa tarjota nuorille myös erilaisen oppimisympäristön ja työpaikan, jossa tuetaan nuorten sosiaalisia taitoja ja poliittista kiinnostusta. (Cultus UG 2010.) Päättäjät ovat kiinnostuneita siitä, mitä hankkeessa on tekeillä ja kuinka se vaikuttaa Potsdamiin. Voidaan sanoa, että freiLandista on tullut malli-projekti myös kaupungin rajojen ulkopuolelle. (Musial 2014.)

Vuonna 2013, jolloin toiminta oli jo vakiintunut, freiLand asetti seuraavat tavoitteet: alueen viehätystä ja elävyyttä on ylläpidettävä ja kehitettävä, monipuolisia ja osallistavia tapahtumia on järjestettävä niin, että niihin on helppo tulla ja alueen demokraattinen rakenne on säilytettävä sisällön ja kehityksen kannalta. Näiden tavoitteiden kautta freiLand pystyy säilyttämään vakiintuneen toimintansa Potsdamissa myös tulevaisuudessa. (Betreiberkonzept 2013.) Trautvetterin mukaan (2014) alue kehittyy koko ajan ja jollakin tapaa voisi sanoa, ettei se valmistu ikinä. Kolmen vuoden aikana on kokeiltu erilaisia asioita ja jätetty toimivimmat pysyviksi, mutta uusia asioita opitaan ja etsitään koko ajan. Alueella halutaan kannustaa uusien ideoiden luomiseen ja sitä kautta paremman maailman ja minuuden rakentamiseen. (Trautvetter 2014.)

2.3 Luovien alojen kansainvälistyminen

Luovien alojen merkitystä ja kansainvälistä vertailua on haastava tehdä, sillä määritelmä on moniselitteinen. Eri maissa määritelmään liittyy niiden talouden rakenne, poliittiset tarkoitukset ja kulttuuri. Handelberg ja Karhunen kertovat (2009, 5), että Suomessa kauppa- ja teollisuusministeriö on listannut vuonna 2007 luoviksi aloiksi esimerkiksi seuraavia toimialoja: arkkitehtipalvelut, liikunta ja elämispalvelut, elokuva ja tv-tuotanto, musiikki, mainonta, teatteri, tanssi ja äänituotanto. (Handelberg &

Karhunen 2009, 5.) Luovien alojen palveluiden tai tuotteiden tuotantoprosessit eivät välttämättä eroa muista aloista. Kaikilla aloilla korostus on asiakaslähtöisyydessä, eli asiakkaan tarpeissa. Luovien alojen erikoisuutena voidaan kuitenkin pitää sitä, että palvelu tai tuote voi syntyä taiteellisuuden kautta ilman asiakastarvetta. (Opetusministeriö 2006, 17.)

Luovien toimialojen toiminta on noussut kehittyneissä maissa huomion kohteeksi. Maailmantalouden rakenne on muutoksessa ja luovat toimialat ovat avainasemassa perinteisen teollisuustuotannon hiipuesssa. Luovien alojen asema laajenee koko ajan yhteiskunnassa ja talouselämässä, ja niiltä odotetaan kiihdyttävää innovatiivista kehittämistä yrityksissä, myös kansainvälisesti. Jotta luovat alat voivat menestyä globaaleilla markkinoilla, on niiden keskittyttävä kehittämistoimintaan panostaen yritysten innovaatiotoimintaan, liiketoimintaosaamiseen sekä markkinoiden tuntemiseen. (Handelberg & Karhunen 2009, 1–4.)

Talouksien yhteen liittyminen ja viestinnän kehittäminen ovat pienentäneet maailmaa, minkä seurauksena kansainvälinen yhteistyö on lisääntynyt (Tynkkynen 2013, 245). Kansainvälistymisessä toimija kasvattaa toimintaansa kansainvälisille markkinoille kokonaisvaltaisessa oppimis- ja muutosprosessissa. Kansainvälistyminen ei siis ole ainoastaan eri operaatioita ja strategisia toimenpiteitä, vaan se vaikuttaa toimijan jokaiseen osaan ja toimintaan johdon osaamisesta myyntiin ja markkinointiin. Kansainvälistyminen on osa toimijan kasvua ja kehitystä. Kansainvälisyys tuo mukanaan uudenlaisia haasteita, koska on otettava huomioon uusilla kansallisilla markkinoilla toimiminen. Kansainvälistymisessä luodaan uusia asiakaskontakteja ulkomailta, missä erilaiset arvot ja tarpeet on otettava huomioon. Kansainvälinen toiminta on vaativampaa kuin kotimainen. Siinä on huomioitava toimijan resurssit, osaaminen, tietoisuus ja sitoutuminen. (Äijö 2008, 41–42, 51.)

Pienyrityskeskuksen ja Kansainvälisten markkinoiden tutkimuskeskuksen tekemän raportin mukaan (2009) luovien alojen kansainvälistymiseen liittyviä tekijöitä voivat olla toimijan kielitaito, rohkeus ja aktiivinen ote. Luovien alojen kansainvälistymisen potentiaali on tällä hetkellä hyödyntämättä. Luovien alojen kansainväliseen yhteistyöhön vaaditaan pitkäjänteistä ponnistelua, yhteistyötä, sekä näiden kahden ymmärtämisen yhdistämistä. (Nikula ym. 2009, 9–10.) Kansainvälisen yhteistyön arvioidaan lisääntyvän luovilla aloilla koko ajan. Siinä nähdään paljon potentiaalia, kunhan osataan

hyödyntää olemassa olevia toimintaympäristöjä ja olosuhteita. Kansainvälisestä yhteistyöstä on tultava osa luovan toimijan muuta toimintaa, jotta se toteutuisi. (Nikula ym. 2009, 13–14.) Eri alueiden ja kaupunkien toimesta on huomattu, että kulttuuri ja luovat toimialat tuovat entisestään uusia työpaikkoja, innovointia, sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä parantavat talouden kilpailukykyä (Euroopan komissio 2013).

2.3.1 Kansainvälisen yhteistyön mahdollisuudet ja hyödyt

Suomi on tehnyt eri maiden kanssa kulttuurivaihtosopimuksia, jotta kahdenvälinen yhteistyö olisi mahdollista. Suomella on kulttuuri- ja tiedeinstituutteja eri maissa, jotta suomalainen kulttuuri, taide ja tiede nousisivat paremmin ihmisten tietoisuuteen. Niiden avulla mahdollistetaan myös kulttuurivaihtoja, tutkimuksia ja opetusta. Luovien alojen kansainvälistä yhteistyötä voivat tehdä keskenään esimerkiksi kulttuurin ja taiteiden laitokset, järjestöt sekä muut toimijat. Tällaisessa yhteistyössä hyödynnetään julkisten ja yksityisten sektoreiden mahdollisuuksia. Kulttuurisen monipuolisuuden turvaamisesta ja kestävän kehityksen edistämisestä on tullut kansainvälisen kulttuuripolitiikan tärkeitä teemoja. Unescon, eli Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön kansainvälisen yhteistyön perustan idea on kulttuurin moninaisuuden suojeleminen ja edistäminen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014.)

Kuntaliiton toteuttamassa tutkimuksessa (Puukko 2012) selvitettiin kansainvälisen yhteistyön työtehtäviä ja mahdollisuuksia kunnissa ja maakunnissa. Tuloksista voi poimia yleisesti keskeisiksi nousseet asiat ajatellen kansainvälistä yhteistyötä myös yksittäisten toimijoiden kannalta. Kaikkein yleisintä kansainvälistä yhteistyötä tehdään erilaisten EU- ja kansainvälisten hankkeiden ja ohjelmien kautta. Niihin kuuluvat muun muassa ideointi, suunnittelu, rahoitusten kartoittaminen ja hakeminen, johtaminen ja neuvonta. Ystävyystoimintaan liittyy vuorovaikutus yhteistyöorganisaation kanssa, vierailuiden koordinointi ja suunnittelu sekä avoin tutustuminen yhteistyökumppaniin. Yhtenä mahdollisuutena on myös kehittää ja koordinoita kansainvälistä toimintaa. Tällaisia tehtäviä mahdollistaessaan kunnat haluavat edistää yritystensä kansainvälisyyden edistymistä, sen hanketoimintaa ja rahoitusmahdollisuuksia.

EU- ja kansainvälinen toiminta nähdään merkittävänä niin oman organisaation kuin kaikkien mukana olevien toimijoiden kannalta. Se lisää toimijoiden tietotaitoa ja avartaa kokemusten vaihdon kautta näkemyksiä omaan työhön. Kansainvälinen yhteistyö

voi myös lisätä oman alueen elinkeinoelämää uusin investoinnein ja viennein. (Puukko 2012.)

2.3.2 Katsaus mahdollisiin rahoituskanaviin

Erilaiset EU- ja kansainväliset rahoitusohjelmat mahdollistavat monipuolisten ja tärkeiden hankkeiden toteutumisen (Puukko 2012). EU-rahoitusta voi hakea esimerkiksi CIMO:ta, eli Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskukselta, eri alojen ministeriöiltä ja Euroopan komissiolta. On kuitenkin huomioitava, että EU-rahoitukset ovat täydentäviä, eli myös kansallista ja omarahoitusta tarvitaan. EU:n avustuksia ei myöskään voi hakea samanaikaisesti monesta paikasta. (Ulkoasiainministeriö 2014.)

EU:lla on seitsemänvuotinen Kulttuuri-ohjelma, joka rahoittaa Euroopan sisäisiä kulttuuriteosten levittämisiä, kulttuurienvälistä vuoropuhelua sekä kulttuurityöntekijöiden liikkuvuutta neljälläsadalla miljoonalla eurolla. EU:lla on myös lukuisia muita rahoitusohjelmia, kuten Euroopan aluekehitysrahaston tuki kulttuuriperinnölliseen suojeeluun ja säilyttämiseen, kulttuuri-infrastruktuurien kehittämistuki ja kulttuuripalveluiden tuki. (Euroopan komissio 2013.) Luova Eurooppa -ohjelma (Creative Europe 2014–2020) tukee eurooppalaisia audiovisuaalisia, kulttuurillisia ja luovia aloja. Ohjelma kannustaa kyseisiä aloja toimimaan ympäri Eurooppaa kohdaten uusia yleisöjä sekä kehittämään taitojaan digitaaliajassa. Se nostaa esille myös kulttuurin ja kielellisen monimuotoisuuden. (Creative Europe 2014a.) Tavoitteena on mahdollistaa luovan alan toimijoille erilaisia kansainvälisiä markkinoita ja mahdollisuuksia sekä saada Eurooppa saavuttamaan älykäs, kestävä ja tasa-arvoinen kasvu. Ohjelmaan kuuluvat seuraavat alalajit ja toimintalinjat: kulttuurin alaohjelma, median alaohjelma sekä monialainen toimintalinja. (Luova Eurooppa 2014.)

Suomessa Tekes, Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus, tukee kansainvälistymistä projektirahoituksen kautta. Projektirahoitus on suunnattu tutkimustöille, tiedonvaihdolle tai esimerkiksi yhteishankkeeseen. TE-keskus ja Finnvera avustavat luovien alojen toimijoita ja niiden yrityksiä kansainvälistymisessä lähinnä kehittämishankkein sekä erilaisin lainoin. Myös Music Export Finland, Design Forum Finland, Neogames ja osaamiskeskukset tukevat kansainvälistymistä luovilla aloilla. (Opetusministeriö 2006, 23–25.)

Rahoituksen saaminen ei kuitenkaan ole helppoa. Esimerkiksi TE-keskus ei välttämättä tunne luovilla aloilla toimijoiden liiketoimintamahdollisuuksia, ja näin ollen haettu rahoitus voi jäädä saamatta. (Opetusministeriö 2006, 51.) Kiristynvä kilpailu EU-rahoistakin vaatii aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta yhä enemmän. Unionitasoinen verkostoituminen on tärkeää kun kotimainen ei enää riitä. Rahoitusmahdollisuuksien lisääntyessä ovat lisääntyneet myös rahoitusten hakijat. (Ulkoasiainministeriö 2007, 9–10.) Esimerkiksi aiemmin mainittu Luova Eurooppa –ohjelma tuki vuonna 2014 pienistä yhteistyöhankkeista 37:ää, kun hakijoita oli 337 ja isoista 21:tä, kun hakijoita oli 74 (Creative Europe 2014b).

3 VANHA KAUPUNKITILA KULTTUURIN KÄYTÖSSÄ

3.1 Rakennettu kulttuuriympäristö ja -perintö

Ympäristö on koottu tilan merkityksistä. Rakennetun elinympäristön muotoutuneet merkitykset ovat pääosin ajallisia ja paikallisia. Rakennettu elinympäristö määrittää ihmisen ajatukset siitä, kuka ja missä hän on. Ympäristö rakentuu fyysisestä ja visuaalisesta kokonaisuudesta, jossa ihminen tuo rakennusten ja luonnon ympärille toimintaa, sosiaalisia suhteita, aistimuksia ja tunteita. Kokonaisuus on jatkuva ja muuttuva. Se on pala näkyviä historian kerrostumia, yhteisesti tai henkilökohtaisesti jaettu- ja kerrostumia sekä aiemmin kohdattuja tilakokemuksia ja aisteja. (Saarikangas 2006, 9.)

Suomen perustuslaki toteaa, että kulttuuriperinnöstä ovat vastuussa niin hallinto kuin kansalaisetkin. Rakennusperinnön ja kulttuuriympäristön vaalimisen ja suojelun vastuu on muun muassa ympäristö- ja kulttuurihallinnolla, lainsäädännöllä sekä kunnilla ja omistajilla, joilta toivotaan aktiivista vuorovaikutusta päätöksenteoissa. (Härö 2001, 185.) Kulttuuriperinnön arvoa voidaan pitää itsestäänselvytenä. Ihmisen elämässä jonkin asian arvostaminen on niin kiinteää, ettei sen syytä osata määrittellä ulkopuoliselle. Tärkeitä lähtökohtia kulttuuriperinnön selittämisessä ovat Euroopan antiikin ajoista asti olevat arvot kauneus, hyvyys ja totuus. Kulttuuriperintö, joka on säilynyt, on näyttö aiemmasta todellisuudesta. Sen muodostumisen taustalla ovat eri aikojen poliittiset, ideologiset ja sosiaaliset intressit, jotka on pidetty säilyttämisen arvoisina. (Elo ym. 2000a, 11, 13.)

Museovirasto ja rakennushallitus valvovat Suomessa valtion rakennusten suojelua. Vasta 1960-luvun jälkeen suunnittelun lähtökohtina alettiin pitää rakennustaiteellista ja kulttuurihistoriallista arvoa. Rakennuksien ominaisuuksista lähteviä peruskorjaussuunnitelmia vaikeutti lainsäädäntö, jossa keskityttiin uudisrakentamiseen korjaustöiden sijaan. Museovirasto pyrki muuttamaan asiaa eri tahojen kanssa 1980-luvun alussa siihen suuntaan, että rakennuskulttuurinen arvo huomioitaisiin vanhojen rakennusten korjaustöissä. Työ tuotti tulosta ja erilaiset suunnitteluhankkeet rakennusten omat ehdot edellä alkoivat. Vanhojen rakennusten on pystyttävä kertomaan uudessa käyttötarkoituksessaan aistijalle historiansa, uusi tarinansa sekä näyttämään ajallinen kerrostumansa. Peruskorjaussuunnittelussa on tuotava oma käsiala rohkeasti näkyviin kuitenkin käyttäen vanhan rakennuksen lähtökohtia. Voidaan sanoa, että parasta rakennussuojelua on käyttää vanhoja rakennuksia. Ainoita purkusyitä tulisi olla rakennuksen liian huono kunto, liian suuret turvallisuusriskit tai korjauskulut. (Erwe 2011, 11–14)

Vanhan rakennuksen kunnostus, korjaus ja täydentäminen tuovat tunteen kunnioittavasta vuoropuhelusta. Nöyryyttä ja hienotunteisuutta arkkitehtuuriin tuovat sen historialliset ainekset ja puitteet. Suunnittelemalla ei ole mahdollista saavuttaa kokemuksia, joita vanha miljöö ja rakennukset välittävät. Jos rakennetun maiseman historiallisuutta heikennetään, heikennetään samalla ihmisten mieliä ja muistia. Vanhat rakennukset ja niiden merkitykset ovat hyvin tunneperäisiä. (Pallasmaa 2011, 201–202.) Niiden voidaankin nähdä olevan arvokkaita, mikäli on olemassa tarpeeksi ihmisiä, jotka niitä arvostavat. Kohde voi olla arvokas suhteessa tieteenalaan, yhteisöön tai kulttuuriin. Yhtenä määreenä voi olla, että kohde nähdään arvokkaana, mikäli sillä on sen ominaisuus. Suosittu arvokkuus-näkemys syntyy luovasta toiminnasta silloin, kun se on riippuvainen kohteen ominaisuuksista. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita voidaan määritellä näkyvyyden, kestävyuden, iän, kauneuden ja historian kautta. (Tuominen 2001, 182–183.)

Rakennuksiin liittyy lähes aina käyttötarkoituksen aiheuttama ulottuvuus, jonka takia rakennus on kulttuuriperintökohteena poikkeuksellinen. Käyttötarkoitus voi muuttua ajan myötä tai kadota kokonaan. Tällöin kulttuuriperintöä on ajateltava laajemmasta näkökulmasta. Jatkuva muutos on kulttuurille ominaista ja se tuottaa rakennusperintöä. Rakennusperintökohde on kokonaisuus, josta näkee rakennustaiteen ja tekniikan

vaiheet sekä kulttuuriperintöä koskevat tiedot. (Raatikainen 2011, 205.) Tärkeänä kulttuuriperinnön vaalijana on Unesco, joka hyväksyi maailmanperintösopimuksen vuonna 1972. Vuonna 2002 sopimuksen allekirjoittaneita valtioita oli 174, Suomi mukaan lukien. Unesco vaalii maailman arvokkaita, perinnöksi sopivia kohteita ja niiden säilymistä. Lähtökohtana on myös kulttuuri- ja luonnonperinnön arvojen ja merkitysten tietoisuuteen nostaminen. (Poso 2009, 7.) Unescon perustaman Kulttuurin ja kehityksen maailmankomission raportissa (1998) todetaan kaupunkien elinehtona aina olleen luovuus. Luova ajattelu on ihmisten apuna sopeutumisvaikeuksissa sekä fyysisen ympäristön laajentamisessa tunnelmalliseen ja ”pehmeään” miljööseen. (Kulttuurin ja kehityksen maailmankomissio 1998, 9, 85.)

3.2 Teollisuusympäristöt

Teollisuus on merkittävä osa Suomen aineellista kulttuuriperinnön muotoutumista ja niiden asema kulttuuriympäristöinä nousee. Teollisuusrakennuksilla on arvostettu paikka arkkitehtuurissa, yhdyskuntasuunnittelussa ja niiden historiassa. Teollisuusrakennukset on aina sijoitettu niin, että työläisten, raaka-aineiden ja tuotteiden saanti ja kuljetus on helppoa ja keskeistä kaupungin kokonaisuus huomioiden. Rakennemuutosten takia teollisuusyhdyskuntia, tyhjeneviä tuotantolaitoksia ja muutospaineessa toimivia laitoksia on taantunut. (Koskinen 2001, 112–113.)

Autioituneiden tehdasalueiden ja tyhjiksi jääneiden teollisuusrakennusten uudelleenkäyttö on ongelmallista. Teollisuusympäristöjen voidaan nähdä säilyvän kun teollisen toiminnan jatkuminen on mahdollista vanhassa tehdasrakennuksessa. Siinä tapauksessa joudutaan luultavasti ristiriitatilanteisiin ja kompromisseihin, jotta kulttuurihistorialliset suojelutavoitteet ja tuotannon kehittämistarpeet saadaan soviteltua yhteen. Suurimmissa teollisuuskaupungeissa on lukuisia onnistuneita esimerkkejä kunnostetuista ja uudelleenkäytetyistä teollisuusympäristöistä. (Koskinen 2001, 114.)

Laman aikana autioituneet teollisuusympäristöt ja tehdasrakennukset on helposti koettu rasitteiksi, mutta niissä on myös mahdollisuus. Ne ovat kokonaisuuksia, joissa monipuolisuus, vaihtelevuus, sosiaaliset verkostot ja ympäristön ajallinen syvyys on hyödynnettävissä valmiina. Näiden muodostamaa kokonaisuutta harvoin saavutetaan uudisrakentamisessa. Suomessa on vanhoja teollisuusympäristöjä, jotka ovat saaneet uutta elämää erittäin onnistuneista uudelleenkäyttöratkaisuista. Alat, jotka uudelleen

hyödyntävät ja korjaavat vanhoja teollisuusympäristöjä, ovat monesti kulttuurillisia. Muutostyöt vaativat ammattitaitoisia suunnittelijoita, jotka kykenevät huomioimaan vanhan karkeasävyisen tehdasmiljöön ja saamaan siitä raikkaan ja inspiroivan historiaa peittämättä. Historian huomioonottaminen ja sen näkyvyys uudistetussa tilassa lisäävät uuden käyttötarkoituksen arvoa. (Putkonen 2001, 128–130.)

Nykyisistä terveys- ja turvallisuusvaatimuksista huolimatta vanhat tehdasrakennukset ovat luultavasti palkitsevimpia kohteita tänä päivänä. Vaikka tehtaan käyttötarkoitus on voinut muuttua, paikka ja koneisto voi olla edelleen alkuperäinen. Yhden näkemyksen mukaan käytöstä poistetut tehdasrakennukset ovat halvempia ylläpitää kuin käytössä olevat, ja ne ovat vähemmän kiinnostavia kohteina, vaikka mahdollisuudet ovat taas laajemmat. (Elo 2000b, 135.) Vaikka vanhan rakennuksen käyttötarkoituksen muuttaminen on erittäin arvokasta, voi se olla sen arvoista. Se saattaa jopa tuoda lisätuloja ja työpaikkoja alueelle, eli vahvistaa kaupungin taloustilannetta. (Kulttuurin ja kehityksen maailmankomissio 1998, 197.)

Taantuvia teollisuuskaupunkeja on nostettu keskeisiksi kaupunkien kehittäjiksi korvaamalla juurtunut teollisuus kulttuuriteollisuudella. Myös kulttuuri- ja taidetoimijat ovat päässeet keskeiseen asemaan kaupungin kehittämisessä. Näin ollen kulttuuri- ja taidetoiminta on saanut uuden johtotehtävän taloudellisessa kehityksessä. Rakennusperinnön säilyttäminen julkisissa kaupunkitiloissa tukee kulttuurin kaupallistumista sekä kaupunkitilan kehittämistä. Esimerkiksi teollisuudesta vapautuneita kiinteistöjä, kuten Helsingin Kaapelitehdasta, uusiokäytetään monipuolisesti kulttuurin tuottamiseen ja kuluttamiseen. (Mattila & Ilmavirta 2013, 348–349.) Maailmanlaajuisesti Mattila ja Ilmavirta (2013, 349) nostavat esille New Yorkin SoHon, joka on ruohonjuuritason ponnistanut pienteollisuusalueesta urbaaniksi kulttuurin ja taiteen ympäristöksi, sekä Iso-Britannian vanhoja teollisuuskaupunkeja, kuten Manchester, Glasgow ja Cardiff, joissa kulttuuritaloutta hyödynnetään koko kaupungin kehittämisessä. Kulttuurivetoinen kaupunkikehittäminen onkin noussut läntisen maailman kaupungeissa ja kaupunkitilaa halutaan kehittää kokonaisvaltaisesti kulutuksen osalta. (Mattila & Ilmavirta 2013, 348–350.)

On monia teollisuusympäristöjen ja –rakennuksien omistajia, jotka eivät ole kiinnostuneita niiden suojelusta tai osittaisesta uudelleenkäytöstä. Tällaisissa tapauksissa Ympäristöministeriö voi määrätä alueelle rakennuskiellon, kuten Helsingin Kokos

Oy:n entiselle tehdasrakennukselle tehtiin vuonna 1989. Nykyisin rakennus toimii Teatterikorkeakoulun tilana. Voidaan siis todeta, että vanhat teollisuusrakennukset löytävät aikanaan käyttäjänsä, jotka ovat valmiita käyttötarkoituksenmuutoksen rakennustöihin hyväksyen karun ja ”omaa elämää elävän” ympäristön. Niiden inspiroivan ja arvomerkityksellisen näkemyksen merkitys voivat luoda avointa vuorovaikutusta kaupunkisuunnittelijoiden ja kansalaisten välille. (Putkonen 2001, 129–130.)

4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ, -MENETELMÄ JA -AINEISTO

4.1 Tutkimustehtävä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Tehdas 108:n ja freiLandin kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia ja haasteita. Tavoitteena on ollut löytää myös ideoita, millaista yhteistyö voisi olla. Tein kaksi viimeisintä harjoitteluani näille kulttuuriorganisaatioille, jonka vuoksi ne ovat valikoituneet työn kohteiksi. Molemmat ovat aloittaneet kulttuurikeskustoiminnan vanhalla teollisuusalueella 2000-luvulla. Voidaan sanoa, että havainnoinnin olen aloittanut tammikuussa 2014, jolloin tutustuin saksalaiseen kulttuurikeskukseen, freiLandiin, aloittamalla harjoitteluni siellä. Saksassa ollessani tutustuin sähköisesti viimeiseen harjoittelupaikkaani Tehdas 108:iin, jossa vierailin kerran ennen heinäkuussa alkavaa työskentelyä. Vierailu Tehdas 108:ssa vahvisti ennakoajatuksiani harjoittelun ja opinnäytetyön mahdollisuuksista. Harjoittelukokemukseni pohjalta jäin miettimään, voisiko samankaltainen toimintakonsepti lisätä Tehdas 108:n aktiivisuutta ja motivaatiota toimia ja kehittyä. Tehdas 108 kamppailee alkuvaiheen vaikeuksien ja toiminnan vakiintumisen kanssa, joten yhteistyö jo hyvin toimivan freiLandin kanssa voi olla merkittävää. Yhteistyön edut freiLandille olisivat myös merkittävät kokemuksen takia. Yhteistyön suunnittelu, toteuttaminen ja ylläpito vahvistaisivat organisaatioiden tietotaitoa.

Kansainvälisessä yhteistyössä haasteena on monesti kumppaneiden erilaisten tarpeiden yhteensovittaminen (Kostiander & Kujala 2008). Työssäni selvitän, löytyykö näiden kahden organisaation kansainväliselle yhteistyölle potentiaalia ja minkälaisissa rajoissa. Kuinka realistinen yhteistyö on ja minkälaisia haasteita ja rajoitteita siinä nähdään alkutilanteessa? Myös mahdolliset olemassa olevat ideat otetaan esille, vaikka painotus on yhteistyön esiselvityksessä eikä niinkään vielä pitkälle hioutuneissa

ideoissa. Työssä paneudutaan organisaatioiden tämänhetkisiin tilanteisiin ja kartoitetaan osapuolten mahdollisuuksia, resursseja, haasteita ja ideoita. Minkälaista kokemusta organisaatioilla on yhteistyöstä ja kansainvälisestä yhteistyöstä? Kuinka he kokevat tarkastelussa olevan toisen organisaation?

Opinnäytetyö on rajattu kulttuuriorganisaatioiden toiminnan ja tilan esittelyyn, vanhan kaupunkitilan ja teollisuusympäristöjen uudelleen käyttöönnottoon, luovien alojen kansainväliseen yhteistyöhön, sen mahdollisuuksiin ja rahoituskeinoihin sekä kyseisten kulttuuriorganisaatioiden yhteistyön mahdollisuuksien analysointiin. Harjoittelujaksot asettivat rajoitteita pitkäkestoisemman havainnoinnin toteuttamiselle. Rajaus oli tehtävä mahdollisimman konkreettiseksi ja yksinkertaiseksi, mutta silti hyödyntämään kyseisten organisaatioiden mahdollista yhteistyötä. Opetushallituksen mukaan (2010, 6) esiselvitystyö ja suunnittelu tuovat kansainvälisen toiminnan aloittamiseen systemaattisuutta. Esiselvityksellä varmistetaan, että resurssit, linjaukset ja henkilöstön tavoitteet ja toimintamuodot ovat riittävät ja kaikkien tiedossa. Se on tukena myös rahoituksen hakemisessa, jossa on hyvä perustella hakemusta tutkimusten ja teorian kautta.

4.2 Laadullinen tapaustutkimus

Opinnäytetyö on laadullinen tapaustutkimus. Tapaustutkimus sisältää intensiivistä ja yksityiskohtaista tietoa valitusta tapauksesta tai joukosta tapauksia (Hirsjärvi ym. 2009, 134), kuten opinnäytetyössä Tehdas 108 ja freiLand. Tässä tapauksessa kohteena ovat yhteisöt ja niiden prosessit. Hirsjärven ym. mukaan (2009, 135) aineistonkeräysmenetelmiä tällaisissa tapauksissa ovat havainnointi, haastattelu ja erilaisten dokumenttien tutkiminen. Tyypillistä tapaustutkimukselle on kuvailla jotakin ilmiötä.

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus kuvaa todellista elämää, joka on moninainen. Tutkimuksessa on huomioitava, ettei todellisuutta voi rikkoa osiin. Laadullisessa tutkimuksessa kohdetta tutkitaan kokonaisvaltaisesti luonnollisissa tilanteissa. Myös arvolähtökohdat ovat tärkeitä, sillä ne muovaavat pyrkimyksiämme ymmärtää tutki-
maamme ilmiötä. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään löytämään uusia tosiasioita valitusta kohdejoukosta, eikä todeta jo tiedossa olevaa asiaa. Siinä tutkija voi käyttää erilaisia havainnointimenetelmiä sekä esimerkiksi testejä ja lomakkeita joiden kautta pyritään löytämään odottamattomia huomioita. (Hirsjärvi ym. 2009, 161, 164.) Opin-
näytetyön idea ja laajuus on muuttunut opinnäytetyön prosessin aikana. Laadullisen

tutkimuksen tekeminen on joustavaa ja sen suunnitelmien muuttaminen olosuhteiden perusteella on tyypillistä (Hirsjärvi ym. 2009, 164). Tässä opinnäytetyössä laadullisen tutkimuksen avuksi on otettu käyttöön organisaatioiden materiaalien lisäksi kysely organisaatioiden hallituksille. Kyselyn kautta organisaatioiden sisäiset näkökulmat, halut ja tarpeet nousevat esille (Hirsjärvi ym. 2009, 164).

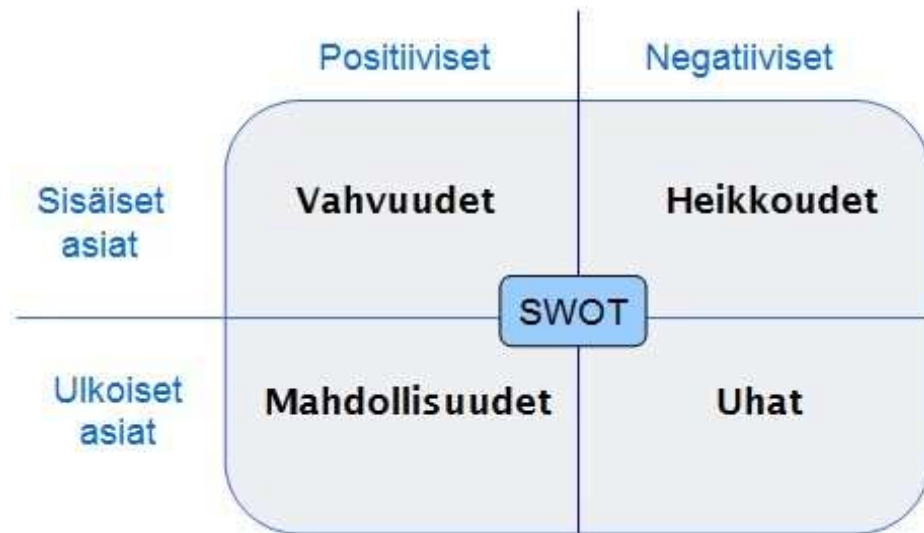
Opinnäytetyötä voidaan pitää myös pitkittäistutkimuksena, sillä havainnointi on aloitettu tammikuussa 2014 ja prosessi jatkuu opinnäytetyön jälkeen. Tutustuin freiLandiin paikan päällä neljä kuukautta jonka jälkeen työskentelin Tehdas 108:ssa heinäkuusta lokakuuhun. Yhteistyön pohtiminen alkoi jo huhtikuussa ollessani Saksassa, jolloin aloin muodostamaan opinnäytetyölleni ideaa. Kulttuuriorganisaatioihin tutustuminen on ollut erittäin konkreettinen ja tiivis. Opinnäytetyön tarkempi työstö alkoi elokuussa ja viimeisin rajaus tehtiin syyskuussa. Yhteydenpito freiLandiin on pysynyt aktiivisena, vaikka työn tilaaja on Tehdassaaren Osuuskunta ja työn teko tapahtui Nokialla.

4.3 Aineisto

Opinnäytetyön tutkimusaineiston muodostavat organisaatioille tehdyt sähköpostikyselyt (liite 1 ja 2), havainnointi ja organisaatioiden toimintakonseptien tiedot. Tehdas 108 ja freiLand on antanut käyttööni laajan tietopohjan organisaatioiden toiminnasta eri vaiheissa. freiLandin kaikki materiaali on ollut saksankielistä, joten käännytö on ollut haasteellista ja aikaavievää. Organisaatioille lähetetyn kyselyn saatesanoissa on sopimus, ettei kummankaan organisaation vastauksia tarkastella niin, että siinä paljastuisi organisaation liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia seikkoja. Vastaukset käsiteltiin myös luottamuksellisesti. Kysely lähetettiin organisaatioille sähköpostitse, sillä vastaajat asuvat eri maissa. Siitä huolimatta tavoitteena oli saada rajatulta kohderyhmältä omat näkemykset avoimilla kysymyksillä. Organisaatioille tehdyn yhteistyökyselyn vastauksista muodostui opinnäytetyön pääaineisto. Kysymykset on muodostettu sopiviksi SWOT- analyysin pohjalta, jota käytän aineiston analyysissa.

SWOT-analyysi (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) on 1960-luvulla kehitetty strategisen johtamisen työkalu. Analyysin avulla organisaatiot voivat tarkastella sisäisiä vahvuuksia ja heikkouksiaan, sekä ulkoisia uhkia ja mahdollisuuksia nelikentän avulla (kuva 10). Organisaation sisäisiä resursseja on tarkasteltava kriittisesti

nykyistä menestystä peilaten. Tarkastelussa on arvioitava vahvuus- ja heikkoustehtäjäitä sekä tärkeinä olevat henkilöstöresurssit, johtamismenetelmät ja aineettomat sosiaaliset pääomat, kuten identiteetti ja kulttuuri. Uhkia ja mahdollisuuksia taas löytää vertailemalla menestystä ja asemaansa kilpailijoihin ja asiakastarpeisiin, sekä omaa ympäristöä ja markkinoita analysoimalla. SWOT -analyysin avulla organisaatio tunnistaa uudet mahdollisuudet sekä heikkoudet, joita lähteä kehittämään. (Pusa ym. 2012.)

KUVA 10. SWOT- nelikenttäanalyysi (Suomen Riskienhallintayhdistys)

Kysely sisältää 18 avointa kysymystä organisaation nykytilanteesta, sen käytössä olevan vanhan kaupunkitilan käyttöönotosta ja merkityksistä, yleisestä yhteistyöstä kansallisesti ja kansainvälisesti tähän asti sekä yhteistyön yleisistä arvoista ja suunnitelmista. Kysymykset johdattelevat vastaajan pääaiheeseen, jossa selvitetään organisaation kiinnostusta, mahdollisuuksia, uhkia ja resursseja kansainväliseen yhteistyöhön toisen kulttuuriorganisaation kanssa. Lopuksi kyselyssä selvitetään, millä organisaatio rahoittaa ja on suunnitelmassa rahoittaa toimintaansa, jonka jälkeen ”sana on vapaa”. Hirsjärven ym. mukaan (2009, 201) avoimet kysymykset antavat vastaajille vapauden kertoa organisaation tilanteesta ja ajatuksista vapaammin ja näin ollen aineisto on laajempaa. Ne myös näyttävät vastaajan tietämyksen, keskeiset ja tärkeät ajatukset ja jopa tunteet. Avoimista vastauksista on mahdollisuus tunnistaa motivaatioon liittyvät seikat ja vastaajan viitekehukset.

Koska toinen organisaatioista on saksalainen, tehtiin kysely myös englanniksi. Myös vastaukset freiLandilta ovat englanniksi, joten niiden kääntäminen suomeksi oli haaste. Koska Englanti ei ole kummankaan äidinkieli, on kysymysten tulkintaa ja kääntä-

mistä harkittava erittäin tarkasti. Pääasiana olikin poimia vastauksista merkityssisällöt, eli ajatukset, sanojen kääntämisen sijaan (Sunnari 2006, 26). Englanninkielinen kysely lähetettiin freiLandin Cultukselle ja suomenkielinen Tehdas 108:n toiminnasta vastaavalle Tehdassaaren Osuuskunnan hallitukselle. Kysely lähetettiin organisaatioille sähköpostitse ja takaisin pyydettiin yhtä vastausta. He saivat itse päättää kuinka kokoavat vastaukset omassa organisaatiossaan. Organisaatiot ja niiden henkilöt ovat minulle tuttuja, joten pystyin luottamaan vastausten rehellisyyteen tällä valinnalla. Valintaa vahvisti molempien organisaatioiden halu selvittää yhteistyön mahdollisuudet ja opinnäytetyön apu selvitystyössä. Koska kysely kohdennettiin organisaatioiden hallituksille, ovat vastaukset mahdollisimman luotettavat ja ajankohtaiset. Hallitukset ovat parhaiten ajan tasalla organisaatioiden toiminnasta, kokonaisuudesta ja tarpeista, joten tämä tukee vastausten luotettavuutta. Ennen kyselyn lähettämistä molemmille organisaatioille esiteltiin toinen organisaatio ja kulttuurikeskus vielä kuvien kera, jotta vastaaminen kyselyyn onnistui. Vastausaikaa oli 12 päivää. Organisaatiot saavat tutkimustulokset omaan käyttöönsä ja arkistoihinsa. Tutkimuksen tulokset käännetään englanniksi, jotta myös freiLand saa tulokset käyttöönsä.

5 TEHDAS 108:N JA FREILANDIN YHTEISTYÖ

5.1 Sisäiset vahvuudet

Organisaatioiden ja kulttuurikeskusten ominaisuuksia havainnoidessani sain huomata, että vaikka toiminnat ovat erittäin eri vaiheissa, yhtäläisyyksiä löytyi paljon. Tämän voi katsoa johtuvan luovien alojen tyypillisistä toimintatavoista ja ajattelumaailmasta. Pienyrityskeskuksen ja Kansainvälisten markkinoiden tutkimuskeskuksen tekemän raportin mukaan (2009) sellaisten yritysten toiminnassa, jossa toiminta on perustettu taiteen tekijöiden toimesta, on enemmän sydäntä, taidelähtöisyyttä sekä ”omanäköisyyttä”. Näiden lähtökohtina ovat olleet perustaa hyväntahdon yhteisöllinen ”projekti”, jossa kannustetaan kilpailijoita, kehitetään ammattitaitoa ja kasvatetaan innovatiivisuutta. (Handelberg & Karhunen 2009, 21.) Taulukkoon 1 on koostettu aineistosta esiin nousevista huomioista SWOT-analyysi.

TAULUKKO 1. Yhteistyön SWOT-analyysi

	Tehdas 108	freiLand
Sisäiset vahvuudet	Alkava organisaatio Kasvava status Media hankkeen puolella Monipuolinen yhteistyöverkosto Kiinnostus kansainväliseen yhteistyöhön Oikea ajattelutapa ja asenne Halu elävöittää Nokiaa	Vakiintunut toiminta, myös kansainvälisyys nousemassa Inspiroiva työympäristö ja ihmiset Voitto-asenne Uskallus riskinottoon jonka kautta kehitytään Kokemus kansainvälisestä yhteistyöstä Arvoina rehellisyys, avoimuus ja osallistuminen
Sisäiset heikkoudet	Alhainen aktiivisten jäsenten määrä Vastuunotto harvoilla Vapaaehtoistoiminta Epävarma tuotto Rahoitus	Ajanpuute (erityisesti rahoituksen hakemisessa) Rahoitus
Ulkoiset mahdollisuudet	Kasvava status Näkyvyys lisääntyvän median ja ihmisten kokemusten perusteella Myönnetty apurahat Yhteistyökumppanit, tukijat ja sponsorit freiLandin sijainti	Vakiintunut asiakaskunta Olemassaolo Potsdamin kaupungille merkittävä Tilat mahdollistettu kaupungilta Yhteistyöverkosto ja lahjoittajat
Ulkoiset uhat	Vanhan rakennuksen käyttöönotto aikaa, kärsivällisyyttä ja rahaa vievää Lupa-asiat Yhteistyökumppaneiden, tukijoiden ja sponsoreiden jatkuvuus Statuksen noustessa kasvavat myös ”paineet” Ajanvienti Rahoitus	”Riippuvainen” kaupungista Rahoitus Rakennustyöt ja kehityksen mahdollistaminen

Koska Tehdas 108:n toiminta on käynnistynyt virallisesti syksyllä 2014, voidaan sen sanoa olevan aluillaan. Alkavalla monialaisella osuuskunnalla on niin sanotusti kaikki ovet avoinna. Pättiniemi (2009, 31) listaa henkilöstön omistamien osuuskuntien menestystekijöiksi muun muassa aktiivisen asiakaslähtöisen toiminnan, jäsenten motivaation sekä omakohtaisuuden, jossa yritystoiminta koetaan mielekkäänä omana toimintana. Tainio (2009b, 139) lisää listaan moninaisen ammattiosaamisen, tasa-arvoisuuden, luovuuden ja asiantuntijuuden. Tehdas 108:n vahvuutena on kiinnostus

Tehdassaaren kehittämiseen ja elävöittämiseen kulttuurin kautta jonka on nähty käyvän jokseenkin toteen. Kaiken on mahdollistanut motivaatio luoda uutta ja mielekästä omaan arkeen ja elinympäristöön.

Nokialle ulkopaikkakunnilta muuttaneina OSK:n perustajilla oli tarve yhteisölliselle tilalle, jossa tavata samanhenkisiä ihmisiä luovan toiminnan parissa. Hankkeen myötä osuuskuntalaisille avautui mahdollisuus vaikuttaa Nokian kaupunkiympäristöön, joka ei tuntunut vastaavan tarpeita. Haluttiin nähdä projekti pitkäkestoisena, jonka vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen. (Tehdassaaren Osuuskunta)

Tehdas 108 kasvattaa koko ajan statustaan ja pirkanmaalaisten kiinnostus sitä kohtaan nousee. Medianäkyvyys on taattu ja apurahahakemusten tekeminen on Osuuskunnalle tuttua ja se on tuottanut tulosta. Tähänastinen yhteistyöverkosto on laaja ja monipuolinen. Tehdas 108 arvostaa yhteistyöverkostoaan ja pyrkii pitkäaikaisiin yhteistyökumppanuuksiin. Kaikki yhteistyö on erittäin merkittävää, sillä niiden avulla lisätään molempien tahojen tunnettavuutta ja vakuuttavuutta. Se tuo myös lisää kiinnostavuutta toiminnan sisältöön. Yhteistyön kautta on mahdollista saada tietoa ja oppia toisten toimintamalleista.

Kiinnostus organisaatiotamme kohtaan Pirkanmaalla kasvaa koko ajan ja saamme jatkuvasti yhteydenottoja eri tahoilta. - - Media on hankkeen puolella, mikä edesauttaa markkinointia. (Tehdassaaren Osuuskunta)

Kiinnostus ja avoimuus kansainväliseen yhteistyöhön Tehdas 108:lla on suuri ja kansainvälisten yhteistyökumppaneiden hankkiminen on ollut tavoitteena jo ennen opinäytetyön toteutumista. Organisaatio on kiinnostunut kansainvälisestä yhteistyöstä ja EU-hankkeista, joista organisaatiolla ei vielä ole syvempää kokemusta, mutta he ovat selvittäneet rahoitusmahdollisuuksia EAKR- ja ESR-rahoitusten osalta. Tehdas 108 on saanut kosketuksen kansainväliseen toimintaan Tampereella 2014 olleen Valokuvakeskus Nykyajan Backlight Photo Festivalin yhtenä näyttelytilana. Jotkut Osuuskunnan jäsenet ovat olleet esimerkiksi taiteilijaresidenssissä ulkomailla, ja kansainvälisyys vaikuttaa vahvasti heidän toimintansa taustalla.

Tehdas 108:n tavoin freiLandin yhtenä vahvuutena on sen kasvava kiinnostus kansallisesti ja kansainvälisesti, joka on lisännyt erilaisten yhteydenottojen määrää. Myös freiLand kasvaa kulttuurikeskuksena toiminnan, tapahtumien sekä yhteistyökumppaneiden osalta. freiLandin alueen tunnelma ja koko inspiroivat ihmisiä uusiin ideoihin

ja motivoivat toimimaan sen hyväksi. Heillä on jo hyvin vakiintunut työyhteisö ja toimijat alueella, ja kaikkien yhteinen demokratia ja avoin tiedottaminen edesauttavat olemassa oloaan vahvasti.

All information that is produced during the planning, carrying out of and settling of a project shall be available to everyone involved. So decisions can be made on solid and common information and issues can be discussed and resolved in respective honesty. (Cultus)

Kuten aiemmin on todettu, freiLandin Cultuksella on laaja yhteistyöverkosto, joka on myös laajentunut kolmen vuoden toiminnan aikana. Yhteistyössä nähdään tärkeänä se, että molemmat osapuolet hyötyvät yhteistyöstä konkreettisesti. Yhteistyön ytimenä freiLandilla onkin kolme arvoa: rehellisyys, avoimuus ja osallistuminen. Projektien suunnittelemien ja toteutusten vaiheet ovat kaikkien nähtävissä ja ideoitavissa, annetaan vastuuta sekä odotetaan mukana olevien ottavan vastuuta, sekä ymmärretään yhteistyön pääideaa: opitaan toisen kokemuksista ja ideoista.

Locally we want to further other projects and organisations that strive for political relevance in ways other than commercial. We want to stay interesting and interested and see how we can change our community in a positive way. We don't want to serve progress as a product, we want to create an impulses that go back into the city and encourage others to think and act unconventionally to make this town a better place in a pragmatic as well as an idealistic sense. (Cultus)

Toisin kuin Tehdas 108:lla, freiLandilla on jo kokemusta kansainvälisestä yhteistyöstä eri tapahtumissa ja joitakin kokemuksia EU-hankkeiden rahoitushakemuksista. Vakiintuneempi ja laajempi kansainvälinen yhteistyö kahden vuoden sisällä ovat myös freiLandin tavoitteina. Osa freiLandin alueella toimivista henkilöistä on jo ollut mukana EU-hankkeissa. Cultus on hakeutumassa Erasmus- ja EVS- (*European Voluntary Service*) ohjelmiin, joiden kautta toteutettaisiin esimerkiksi vapaaehtoistyöntekijöiden vaihtomahdollisuuksia. Heillä on myös suuret intressit päästä tutustumaan maailmanlaajuisesti eri kulttuurikeskusten toimintaan, työkaluihin ja projekteihin.

Some people who actively work in freiLand have experience in EU projects. We are however still in the process of applying for the accreditation for Erasmus and EVS as the accreditation as host entrepreneur in the european entrepreneur exchange programme. - - We want to share knowledge and experience to admire the differences and acknowledge the commonalities especially but not limited to the European background. (Cultus)

Uudet liikeideat edellyttävät monesti eri toimialojen yhdistelemistä. Osuuskunnan kaltainen yhteisyritys pystyy yhdistämään osaamiset ja verkostot vahvistaakseen liiketoimintaa, asiakasmarkkinoita sekä voimavaroja. (Tainio 2009, 13–14.) Tehdassaaren Osuuskunnan jäsenet ovat kotoisin eri puolilta Suomea, ja tämä rikastuttaa organisaation arvoja, kontakteja ja merkittävyyttä. 17 henkilön Osuuskunta takaa laajat verkostot joita Tehdas 108:ssa hyödynnetään. Verkostot ovat äärimmäisen tärkeitä yritystoiminnassa ja yhteistyötahojen kautta pysyy ajan tasalla markkinoista (Pursiainen 2012, 164). Tehdas 108:n ja freiLandin kaltaisten toimintaympäristöjen kehittämisen keskeisin tekijä on verkostoyhteistyön kehitys. Tutkimusaineiston perusteella molemmilla organisaatioilla on laajat ja monipuoliset verkostot jotka kasvavat koko ajan. Tähänastiset yhteistyökuviot ovat monesti luotu eri toimijoiden toimintamallien hiomista yhteistöstä sopivaksi kokonaisuudeksi. (Ks. Kaivo-oja 2003, 30–31.)

Yhteistyö eri tahojen kanssa on Tehdas 108:lle erittäin merkittävää. Yhteistyö tunnettujen toimijoiden kanssa lisää aloittelevan toimijan tunnettavuutta ja vakuuttavuutta sekä tuo toimintaamme kiinnostavia sisältöjä. Yhteistyön kautta on mahdollista saada tietoa ja oppia toisten toimintamalleista. (Tehdassaaren Osuuskunta)

freiLandin rakentuessa vapaaehtoisilla on ollut syvästi ”we can do this”-asenne, jonka avulla hanke on edennyt vaihe vaiheelta. Sisäisenä vahvuutena pidetään riskinottoa ja uskallusta myös epäonnistua. Näiden kautta freiLand pystyy oppimaan virheistään ja rakentamaan vieläkin parempaa ja sopivampaa paikkaa kaikille, myös kansainvälisesti. Kyselystä nouseekin esille, että idealismi nousee maineen ja suhdetoiminnan edelle. Tähänastinen toiminta on syventänyt pitkälle viedyn idean, toiminnan ja arvot. Toiminta on jo juurtunut Potsdamissa ja kohderyhmä on löytänyt freiLandin palvelut. Tämä on merkki eteenpäin viemiselle, eli kansainväliselle yhteistyölle. freiLandin toiminnasta ja ihmisistä huokuu halu jakaa ja vertailla tietämystä, kokemuksia ja ideoita avoimesti muiden kanssa. Yhtenä fokuksena on painottaa erityisesti nuorten ja eri kulttuureista tulevien tietoisuutta ja tutustumista kansainvälisesti, koska tietämättömyys lisää konflikteja.

5.2 Sisäiset heikkoudet

Koska freiLandilla on jo tietotaito vakiinnuttaneesta kulttuurikeskuksen pyörittämisestä, oli huomattavaa, ettei sisäisiä heikkouksia ollut yhtä paljon nähtävissä kuin Tehdas 108:lla. freiLandin painotus on tulevaisuudessa, ja kaikkea halutaan kokeilla, vaikkei

takeita onnistumisesta olisi. Selkeäksi sisäiseksi heikkoudeksi kuitenkin nousi ajanpuute hankerahoitusten hakemisessa. Tämä johtuu osin siitä, että paikalliset ja ajan-kohtaiset asiat ja tapahtumat ovat entistä kiireellisempiä organisaatiossa. Kansainvälisen yhteistyön jatkuva ylläpitäminen vie merkittävästi aikaa muulta toiminnalta.

Ensimmäisenä sisäisenä heikkoutena Tehdas 108:n osalta selviää, että Osuuskuntaan kuuluvien aktiivisten jäsenten määrä on liian pieni suhteessa liiketoiminnan tarpeisiin. Jotkut liittyvät osuuskuntaan, koska se on helppoa, eivätkä sitoudu sen vaatimaan toimintaan (Troberg 2009, 259). Myös vastuunottaminen on jakautunut liian harvoille, ja näin ollen asioiden eteenpäinvieminen on hidasta. Pätevän johtajan puute on monesti osuuskuntien haasteena, kun toimintaa halutaan viedä eteenpäin soveltaen yhteispäätöksiä (Pättiniemi 2009, 32–33). Organisaatio toimii vapaaehtoisvoimin, joten jäsenten haasteena on löytää riittävästi aikaa ja motivaatiota toimintaan. Porkan ja Myllymaan mukaan (2007, 5) vapaaehtoistyöntekijöiden määrä ja heidän vastuu on yleisesti kasvava. Vapaaehtoisilta odotetaan laadukasta työskentelyä ja sitoutumista organisaatioihin (Porkka & Myllymaa 2007, 5). Osuuskunnassa tiedostetaan, että toiminta vaatii riskinottoa ja luovaan hulluuteen heittäytymistä, mutta sen toteuttajat ovat välillä vähissä. Koska organisaation toiminta on aluillaan, ei kansainvälistä yhteistyötä vielä ole tehty. Toiminnan alkuvaiheeseen liittyy myös epävarma tuotto.

Organisaatio toimii tällä hetkellä vapaaehtoisvoimin eikä tuota voittoa.
(Tehdassaaren Osuuskunta)

Toinen selkeä heikkous Tehdas 108:lla, kuten freiLandillakin, on rahoitus. Oikean rahoituksen löytämistä ja sen hakemista pidetään työläänä. Rahoituksen hakemiseen ja yhteistyön käynnistymiseen vaaditaan vähintään yhden henkilön kokopäiväinen työpanos. Yleisestikin suurimpana haasteena kansainvälistymisessä on organisaation pieni koko ja vähäiset resurssit. Sitä pyritään kuitenkin edistämään valtion tarjoamalla kansainvälistymispalveluilla. Niissäkin ilmenee ongelmia luovien alojen osalta, sillä jotkut palvelut vaativat omarahoitusta, jota luovan alan toimijoilla harvemmin on riittävästi. (Ks. Handelberg & Karhunen 2009, 10,11.)

Finding the time to apply for money. (Cultus)

Rahoitus on suurin haasteista, oikean rahoituskanavan löytäminen ja rahoitushakemuksen tekeminen on työlästä. (Tehdassaaren Osuuskunta)

5.3 Ulkoiset mahdollisuudet

Luovat alat ja niiden toiminta tulee nähdä, ja niitä tulee kohdella muiden toimijoiden kanssa yhdenvertaisina, kuten tukien myöntämisessä. Ne ovat osa yhteiskuntaa ja taouselämän kilpailukyvyyn kehitystä. (Nikula ym. 2009, 13–14.) Ihmisten asenteet luovia aloja kohtaan ovatkin muutoksessa. Ne tuottavat eri toimialoille lisäarvoa. Positiiviseen muutokseen vaikuttavat elinkeinorakenteiden muutokset, koulutustason nousu, vapaa-ajan ja eliniän nouseminen sekä kaupungistuminen, jotka lisäävät kulttuuripalveluiden kysyntää. (Lemola 2009, 56.) Ulkoisena mahdollisuutena Tehdas 108:lla on sen kasvava kiinnostus Pirkanmaalla. Yhteydenottoja eri tahoilta tulee koko ajan enemmän. Media on hankkeen puolella ja näkyvyys on kokoajan nousussa. Tehdas 108:lla on myös neuvottelut käynnissä suuresta kansainvälisestä näyttelystä vuodeksi 2016. freiLandin asiakaskunta on vakiintunutta ja senkin status nousee kokoajan. Kaupungin ja vesilaitoksen väki on mahdollistanut suuret inspiroivat tilat Cultuksen käyttöön. Yhteistyöverkosto sekä lahjoittajatahot ovat laajat ja antavat enemmän mahdollisuuksia toiminnan eteenpäinviemiseksi. Molempien organisaatioiden vastauksissa käy ilmi toimintaympäristön merkitys. Ilman Tehdassaaren vapaata rakennusta ei olisi tarjolla niin yksilöllistä yhteistyökumppania kuin Tehdas 108.

Luovan toiminnan kannalta rosainen tila kauniissa maisemassa varustettuna pitkällä, merkittävällä historialla vaikutti ihanteelliselta ympäristöltä. - - Myös Tehdassaari ympäristönä oli kiinnostava ja kehittämisen arvoinen ”kätkeyty aarre”. - - Tehdassaaren kaupunkitila ja tehdasrakennus on olennainen osa Tehdas 108:n identiteettiä. (Tehdassaaren Osuuskunta)

The atmosphere of the place and its share size are an inspiration for new ideas. (Cultus)

Tehdas 108:lle on myönnetty merkittäviä apurahoja joiden eteen on tehty paljon työtä. Ilmarisen mukaan (2014) osaamisen eli tietotaidon hyödyntäminen eri asioissa on olennainen osa yritystoimintaa. Tietotaitoon kuuluu asiantuntijuus ja kyky soveltaa sitä tilanteen mukaan. Työn rutiinit, intuitio, uskomukset ja käsitykset tukevat tietotaidon kokonaisuutta. Tietotaito on onnistumisen perusedellytys. Se luo pohjan luovuudelle ja tuottavuudelle, jota yritys tarvitsee kehittyäkseen. (Ilmarinen 2014.) Myönnetty apurahat, lukuisat yhteistyökumppanit, tukijat ja sponsorit mahdollistavat nykyisen toiminnan ja tulevaisuuden luomisen. Nokian kaupunki tukee vahvasti Tehdas

108:a ja edesauttaa muun muassa nuorten työllistymistä Nokialla Tehdas 108:n puitteissa. Näistä voi olla hyötyä myös kansainvälisessä yhteistyössä.

Toimintamallien oppiminen saksalaisen toimijan kautta antaisi Tehdas 108:lle uusia näköaloja. Yhteistyökumppanina freiLand lisäisi Tehdas 108:n vakuuttavuutta ja vetovoimaisuutta valtakunnanlaajuisesti. Tehdas 108 näkee myös freiLandin sijainnin Potsdamissa, Berliinin kupeessa suurena mahdollisuutena. Berliinin seudulla on tunnettu maine kaupunkikulttuurin elävänä keskuksena. Maine on ihmiselle mielikuva ja vetovoima, johon vaikuttavat historia, tulevaisuus ja ympäristö. Maine toimii magneetin tavoin ja hyvän maineen kautta pääsee helpommin ihmisten tietoisuuteen. (Aula & Heinonen 2002, 62–63, 250.)

5.4 Ulkoiset uhat

Ajattelu- ja puhettavat kaupunkitilasta muuttuvat koko ajan. Kaupunginsuunnittelijat tai taiteilijat eivät hallitse tällä hetkellä puhetta kaupungista, vaan sen sijaan sitä hallitsevat markkinat. Tämä tarkoittaa sitä, että kaupungin rakenne ja ilme ovat sijoittajien, kehitysyhtiöiden ja politikkojen käsissä. (Michalowska 2009, 196–197.) Myös Lehtosen mukaan (2010) yhteistä kaupunkitilaa ylläpidetään hallinnon kautta vaikka erilaiset ryhmät käyttävätkin sitä. Hän korostaa myös sitä, kuinka kaupunkilaisten mahdollisuudet kaupungin omaehtoisessa käyttämisessä ja muokkaamisessa ovat minimaaliset julkisten tilojen vähetessä ja siirtyessä yksityisille.

Kuten freiLandin esittelystä luvussa 2.2 selvisi, se on perustettu kansalaisten tarpeeseen kun aiemmat kulttuuri- ja nuorisotilat ajettiin alas. freiLandin voi nähdä olevan jokseenkin riippuvainen kaupungista, joka mahdollistaa sille tilat ja toiminnan. Turvallisuusmääräykset ja niiden toteuttaminen, jotka edistävät kokonaisuutta ja erilaisten tapahtumien mahdollistamista, ovat suuri uhka molemmilla organisaatioilla.

When building a public place with volunteers and partly donated material the greatest challenge is to comply with the demands of safety regulations especially regarding fire protection and emission protection. (Cultus)

Suurin osa maailmalla tehtävästä organisaatioiden uudistamis- ja kehittämistyöstä taistelee byrokraattisuutta vastaan. Byrokratia velvoittaa viranomaiset valvomaan kansalaisia kohtuuttoman tiukasti ja supistamaan heidän tilaa, aikaa sekä taloudellisia

resursseja. (Salminen 2004, 53, 55) Historiallisten tehdasrakennusten huonona puole-
 na on nykyajan terveys- ja turvallisuusvaatimukset (Elo 2000b, 135). Tehdassaaren
 Osuuskunta on huomannut että vanhan kaupunkitilan käyttöönotto esimerkiksi julki-
 seksi tapahtumapaikaksi vaatii paljon aikaa, kärsivällisyyttä ja rahaa. Tehdas 108 ei
 tee tällä hetkellä tuottoa, joten toiminta ja lupamaksut mahdollistetaan erilaisilla rahoit-
 uksilla, lahjoituksilla ja yhteistyökumppanuuksilla. Maailma ja ihmiset muuttuvat
 kokoajan, joten kiinnostavana pysyminen on haaste. Nämä kaikki vaikuttavat siihen,
 kuinka pitkä tulevaisuus Tehdas 108:lla on.

Vanhan tehdasrakennuksen muuttaminen kulttuurikeskukseksi vaatii
 valtavan määrän lupa-asioiden kanssa työskentelyä sekä sujuvaa viran-
 omaisyhteistyötä. - - Tilojen kunnostus lähes nollabudjetilla, henkilö-
 kohtaisia yhteisöllisiä verkostoja hyödyntäen ja ilman markkinoilta os-
 tettavia palveluja on haastavaa ja vie aikaa. Osallistujien uskon ja moti-
 vaation hankkeen edistymiseen on oltava vahva sillä sadonkorjuuseen on
 vielä pitkä matka. (Tehdassaaren Osuuskunta)

Luovien toimialojen yritysten ja toimijoiden rahoitus on kansainvälistymisessä suurin
 haaste (Nikula ym. 2009, 10). Se nousi esille molempien organisaatioiden vastauksis-
 ta. Koska kiinnostus kasvaa ja on ajankohtaista koko ajan enemmän, kasvavat sitä
 myöten myös paineet kaiken toteuttamisessa. Vaikka organisaatiossa olisi pätevä ih-
 minen tekemään hyviä rahoitushakemuksia, voi rahoitus silti jäädä saamatta. Tehdas
 108:n tulisi vakiinnuttaa vuokratulot, tapahtumamyynti ja saada niin sanottu taattu
 asiakaskunta, jotta ulkoiset uhat laskisivat. Muutoin tämä vaikuttaa organisaation tu-
 levaisuuden mahdollisuuksiin niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

5.5 Yhteistyön analysointi

Tämän ajan kasvava merkityksellinen kulutus tapahtuu heimomaisissa, yhteisöllisissä
 ja kollektiivisissa ympäristöissä (Rokka 2009, 74), joihin Tehdas 108 ja freiLand voi-
 daan laskea. Kyselystä selvisi molempien organisaatioiden ihmisistä ja ympäristöstä
 huokuva yhteisöllisyys. Kansalaistoiminta kasvattaa yhteisöllisyyttä (Hyypä 2005,
 163). Kukaan ei voi yksin omistaa sitä, sillä se on aineeton hyödyke. Yhteisöllisyyden
 alustana voi toimia yhteisö, ihmisryhmä, kansa tai yhtenäiskulttuurit. Yhteisöllisyys
 voidaan määritellä yhteisten uskomusten ja taustatietojen perusteella, joihin vaikutta-
 vat esimerkiksi tekeminen, tietäminen, rakastaminen ja normien noudattaminen. Saa-
 vuttaakseen täydellisen ihmisyyden tarvitaan yhteisöllisyyttä. (Hyypä 2005, 19-20.)

Tehdas 108 näkee freiLandin erittäin potentiaalisena yhteistyökumppanina. Molempien organisaatioiden lähtökohdissa, toimintamalleissa ja ideassa on paljon samankaltaisuutta. Ne edustavat uudenlaista, monialaista tapaa yrittää ja työllistyä luovilla aloilla. freiLand on jo tehnyt merkittäviäkin kansainvälisiä yhteistyöprojekteja, mutta laajempi yhteistyö vaatii molempien organisaatioiden sitoutumisen ja mielenkiinnon asiaan. Tahdon ja motivaation on oltava vahvoja organisaatioiden puolelta, jotta yhteistyö voisi alkaa ja edetä tasaisella tahdilla. Kansainvälisen yhteistyön merkitys freiLandille on selkeästi luettavissa Cultuksen vastauksista. Myös Tehdas 108:lla on tavoite siihen.

We want it, we want the joy of the international atmosphere that is created by working in international teams. We want to share knowledge and experience to admire the differences and acknowledge the commonalities especially but not limited to the European background. (Cultus)

Kansainvälinen yhteistyö on yksi tavoitteistamme. Kansainvälinen yhteistyö mahdollistaa Tehdas 108:ssa toimijoiden liikkuvuuden sekä kansainvälisten vaikutteiden ja sisältöjen kokemisen Nokialla. (Tehdassaaressa Osuuskunta)

Vaikka heikkouksia ja uhkia tuli esille vastauksissa huomattavasti vähemmän kuin vahvuuksia ja mahdollisuuksia, niiden merkittävyyttä ei voi olla huomioimatta. Muutama suuri heikkous voi muuttaa kaiken. Organisaatioista huokuvan innon ja halun kautta pyritään voittamaan heikkoudet ja tehdään töitä niiden eteen. Björkqvist (2012, 16) kertoo luovien alojen toiminnan olevan suurimmaksi osaksi rahallisesti niukkaa. Taiteellisten alojen toimijat haluavat kuitenkin taistella sitä vastaan omalla tahdolla ja määrätä toiminnan sisällön, muodon ja työryhmän. Yhteistyö luovan toimialan kanssa voi olla mielenkiintoista juuri sen yllätyksellisyyden ja avoimuuden takia.

Koska molemmat organisaatiot kokivat ajanpuutteen ja henkilöstöressurssin haasteellisena, olisi yhteistyölle tärkeä saada vastaava tuottaja. Ulkopuolinen toimija pystyisi ottamaan vastuun kokonaisuudesta ja markkinoinnista osaamisellaan, kontakteillaan ja omalla täydellä työpanoksellaan. (Handelberg & Karhunen 2009, 11.) Tehdas 108:lle äärimmäisen tärkeää ennen yhteistyön aloittamista olisi selventää aktiivisten osuuskuntalaisten, sekä Tuki ry:n jäsenten määrä, aktiivisuus ja motivaatiot. Kansainvälinen yhteistyö vaatii sitoutumista ja ennen sitä on tiedettävä, kuinka moni on sitoutunut ylipäätään Tehdas 108:n paikalliseen toimintaan.

Tehdas 108:lla on tarjota yhteistyölle helposti muuntautuvat tilansa, sekä kiinnostuneet taiteilijat ja toimijat monelta eri alalta. He haluavat tutustua freiLandin toimintaan. Ennen suuremman yhteistyön aloittamista Tehdas 108 kokee tärkeäksi tutustua organisaatioon ja heidän tiloihinsa fyysisesti puolin ja toisin. Pidemmälle vietyä yhteistyö freiLandin kanssa voi olla molempien toimintojen sisältöihin liittyviä leirejä ja työpajoja, tai tiloissa työskentelevien taiteilijoiden ja muusikoiden residenssiyhteistyötä. Myös erilaiset tapahtumat, kuten vaihtonäyttely, olisi Tehdas 108:sta kiinnostavaa.

Haluaisimme tutustua Freilandin toimintaan ja järjestää aluksi henkilökunnan tutustumiskäynnit puolin toisin. Tapahtumien suhteen myös kiinnostaa vaihtoyhteistyö. Residenssiyhteistyö eri taiteenalojen taiteilijoiden kanssa vaikuttaa kiinnostavalta. Vaihtonäyttelyt olisi yksi kiinnostava yhteistyön muoto. (Tehdassaaren Osuuskunta)

Tehdas 108:lta tuli myös mielenkiintoinen ehdotus virtuaalisesta neuvottelutilasta, jossa organisaatiot voisivat jakaa kuulumisiaan jatkuvasti videon välityksellä. Näin yhteisöllistä työskentelyä voitaisiin ylläpitää helposti, nopeasti ja kansainvälisesti, kuten Björkqvist kuvailee (2012). NykYTEknologia mahdollistaa jatkuvan yhteydenpidon samanaikaisesti ympäri maailmaa sekä sosiaalisen verkostoitumisen laajenemisen. On kuitenkin muistettava, että yhteistyökumppanuuden luottamus syntyy parhaiten fyysisen tapaamisen kautta. (Björkqvist 2012, 12, 27.) Vuorovaikutus on keskeinen asia kaikissa yhteisöllisyyteen liittyvissä asioissa (Hyyppä 2005, 166).

Myös freiLandin näkemys yhteistyöstä liittyy asiantuntemuksen ja parhaiden käytäntöjen jakamiseen hallintojen kesken. Yleisesti monet toimijat kokevat parhaan ja nopeimman tavan oppia toisilta organisaatioilta heidän kokemuksista ja työtavoista peilaten niitä omaan toimintaan (Björkqvist 2012, 15). freiLand ehdottaa mahdolliselle yhteistyölle vapaaehtoistyöntekijöiden vaihtoa esimerkiksi EVS- ja Erasmus-ohjelman kautta ja yhteistä toimintaa monikansallisessa hankkeessa. Hanke voisi olla esimerkiksi kesätyöleiri, joissa ryhmät työskentelevät hankkeessa laajentaen kulttuurikeskusten kansainvälisiä verkostoja ja antavat niille käytännönläheistä ja poliittista merkitystä ja ulottuvuutta. freiLandissa odotetaan innolla mahdollisuutta isännöidä yhteistyökumppanin vieraita sekä tutustumista ja oman työryhmän lähettämistä työskentelemään Tehdas 108:iin.

Hyvän yhteistyön vaatimuksena on, että yhteistyökumppanit tuntevat toistensa erityisosaamisen (Björkqvist 2012, 18). Tehdas 108:n ja freiLandin välillä on selkeästi po-

tentiaalia saavuttaa se tuntemus. Se vaatii molempien organisaatioilta töitä, sitoutumista, ylityötunteja sekä omien rajojen ylittämistä, mutta sen mahdollisuus on olemassa. Saadessani havainnoida kyseisten organisaatioiden henkilöstöä, ajatusmaailmaa, toimintaperiaatteita ja arvoja, voin sanoa molempien myös toimivan monesti rajoja ylittäen. Molempien toimintaan liittyy erittäin vahvasti ihailtava pelottomuus riskinottoon. Aina ollaan valmiita oppimaan ja kokeilemaan uutta, ja kokemuksen kautta punnitaan kannattiko se.

6 POHDINTA

Ihmiset ovat ystävystyneet kaupunkitilaan niin syvästi, että tahtovat sen intiimimpään käyttöön itsensä kanssa kulttuurin kautta. Sen käyttöön pyritään löytämään aina uusia tarkoituksia, joissa sosiaalinen kanssakäyminen ja yhteinen hyvä korostuvat, tietenkin kulttuuria unohtamatta. Vanhat rakennukset ja teollisuusalueet tuovat oman erikoisuutensa, haasteensa ja mielekkyytensä kaupunkitilan mahdollisuuksiin. Tutkimuksen kohteet ovat alueiltaan ja historialtaan mielenkiintoisia niiden muuntautumiskyvyn takia, eikä vanhaa kaupunkitilaa hyväksikäytetä mielestäni tarpeeksi. Vanhan kaupunkitilan käyttöönotossa on aina omat haasteensa ja jopa esteensä, kuten kyseisten kulttuurikeskusten toiminnassa on saanut huomata. Oma näkemykseni ja kokemukseni kuitenkin on, että uusi käyttöönotto on vaivan arvoista. Kohteiden osalta on ollut myös mielenkiintoista huomata, mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia toiminnassa, ajatuksissa ja mahdollisuuksissa heillä on.

Luovien alojen yleinen arvostus on asennemurroksessa ja niiden merkittävyys nousee. Kansainvälinen yhteistyö luovilla aloilla on myös yleistymässä. Nykyajan teknologisesta maailmankuvasta huolimatta ihmiset alkavat yhä enemmän uskoa taiteellisuuden ja kulttuurin merkityksiin kaupunkikehittämisessä. Tässä opinnäytetyössä haluttiin selvittää kahden vanhaan kaupunkitilaan rakennetun kulttuurikeskuksen mahdollisuudet kansainväliseen yhteistyöhön. Kahden työharjoitteluni, sähköpostikyselyn sekä erilaisten organisaatiokuvausten pohjalta sain koottua esiselvityksen suomalaisen Tehdas 108:n ja saksalaisen freiLandin yhteistyön mahdollisuuksista ja haasteista.

Mielestäni opinnäytetyön tavoitteet täyttyivät suhteellisen hyvin. Työn onnistumisen avaimena oli yhteistyön toimiminen itseni ja kyseisten organisaatioiden välillä. Luovi-

en alojen kansainvälistymistä on alettu viime vuosina tutkia yhä enemmän, mutta kovin laajaa ja ajankohtaista tutkimustietoa ei ollut saatavilla koska aiheen tutkiminen on vasta alkuvaiheessa. Suurin osa tutkimusaineistoista käsitteli myös esimerkiksi suomalaisen luovan alan taiteilijan tuotteiden tuotteistamista ulkomaille eikä niinkään kahden luovan alan toimijan välistä kansainvälistä yhteistyötä hankkeen näkökulmasta. Idea oli kuitenkin itselleni mielekäs ja henkilökohtainen, joten pysyin siinä. Vähäisistä tutkimuksista sain myös huomata, että hankemainen yhteistyö luovilla aloilla on kuitenkin yleistymässä eri maiden välillä. Kyselyn pohjalta saatiin muodostettua yhteistyöhön liittyvät uhat ja mahdollisuudet sekä mahdolliset yhteistyön ideat ja toteutustavat, jotka tuotiin ilmi luvussa 5.

Opinnäytetyön tilaajaksi valikoitui Tehdas 108, Tehdassaaren Osuuskunta, sillä halusin kirjoittaa opinnäytteeni suomeksi. Tehdas 108 on myös uudempi ja aloittelevampi organisaatio, joten toiminnan jo vakiinnuttanut freiLand on eräänlainen malli tai päämäärä, mitä tavoitella. Opinnäytetyötä tehdessä kansainvälisen yhteistyön ideoiden lisäksi havaittiin asioita Tehdas 108:n toiminnan kokonaisuuden kehittämiseksi. Kyselystä selvinneet heikkoudet ja uhat vaikuttavat jokapäiväiseen kansalliseenkin toimintaan, joka olisi hyvä vakiinnuttaa.

Opinnäytetyön hyöty on konkreettinen pohja yhteistyön aloittamiselle. Työn tuloksia ja sen teoriapohjaa voidaan hyödyntää rahoitushakemuksissa ja yhteistyön ideanluomisessa. Molempien organisaatioiden tavoitteena on ollut aloittaa kansainvälinen yhteistyö kahden vuoden sisällä. Opinnäytetyön kautta he pääsivät virittelemään ajatustiaan ja ideoitaan kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksille ja ongelmille. Esiselvityksen jälkeen on helpompi aloittaa suunnittelu ja toteutus hyödyntäen opinnäytetyön tuloksia. Molemmat organisaatiot elävät hetkessä ja haluavat kokeilla uusia asioita kovalla innolla. Kyselyn kautta he joutuivat kuitenkin pohtimaan myös realistisesti yhteistyöhön liittyviä uhkia. Tämä on erityisen tärkeää luodessa pitkäkestoista yhteistyötä kahden luovan alan organisaation kesken.

Tehdas 108:lla on ollut hankaluuksia toiminnan käynnistämisessä muun muassa Suomen lainsäädännön takia. Vanhan rakennuksen käyttöönotto ja rakennuskustannukset ovat ongelmallisia vielä vapaaehtoisvoimin toimivalle Tehdas 108:lle. Yhteistyöllä olisi tärkeä rooli näyttää, kuinka merkittävää samankaltaisen kulttuurikeskuksen toiminta voi olla omassa kaupungissa, ja jopa sen rajojen ulkopuolella. Tähän mennessä

tehdystä tutkimuksista ja opinnäytetyön tuloksista voidaan päätellä, että rahoitus ja henkilöstöresurssit ovat aina yhteistyön suurimmat ongelmat, etenkin kansainvälisesti sekä luovilla aloilla. Rahoituksen vahvistaminen vaatii organisaatioilta tiivistä työskentelyä ja aikaa aiheen ympärillä. Voi olla, että organisaatiot tarvitsevat ulkopuolisen henkilön ottamaan vastuun yhteistyön toteutumisesta, jotta se tapahtuisi määrätietoisesti ja pysyisi aikataulussaan. Hyvä yhteistyösuunnitelma ja idea helpottavat käytännön työtä yhteistyön alkaessa.

Koska olin luonut pohjan ja verkostot freiLandin kanssa, oli siitä hyvä alkaa vertailemaan Tehdas 108:n yhteensopivuutta yhteistyölle. Tutustuessani organisaatioon ja toimintaan lähemmin harjoitteluni kautta sain onnekseni todeta niiden olevan samankaltaisia. Oma pääsytyni organisaatioiden sisälle on ollut erittäin tärkeää tulosten selvitäksessä. Pohjana ei siis ole pelkästään aiemmat tutkimukset ja kirjoitukset, vaan omat kokemukset ja tuntemukset organisaatioiden toiminnasta. Ilokseni sain myös huomata organisaatioille tehdyn kyselyn vastausten laajuuden. Vastaajat huomioivat asioita joita itse en ollut ajatellut.

Tehdas 108:n ja freiLandin näkemykset yhteistyön mahdollisuuksista olivat hyvin yhdenmukaisia. Tämä kertoo mielestäni siitä, kuinka luovat toimialat näkevät toistensa toiminnan ja mahdollisuudet. Koska molemmat kamppailevat samanlaisten ongelmien keskellä, voi voimien yhdistäminen vahvistaa ja lisätä organisaatioiden vaikuttavuutta. Näiden kahden kansainvälisestä yhteistyöstä voisi luoda pilottihankkeen, jossa tutkittaisiin pienituloisten kulttuuriorganisaatioiden mahdollisuuksia, taistelutahtoa, erikoisuutta ja kokonaisuuden toteutusta muihin toimijoihin verraten.

Opinnäytetyön kautta koko vuoden oppimisprosessista on muotoutunut minulle yksi suuri vuoden mittainen kokonaisuus. Sen aikana olen oppinut havainnoinnin, käytännön, kyselyiden ja teoriakirjallisuuden kautta jonkin tason asiantuntijaksi aihepiirin ympärillä. Opinnäytetyön aihetta voisi syventää jatkotutkimuksella. Jatkotutkimuksessa voitaisiin eritellä ja aikatauluttaa selkeämmin tarvittavat vaiheet, jotka on suoritettava ennen yhteistyön aloittamista, sekä luoda yhteistyösuunnitelma ja valitut rahoitushakemukset. Rahoituksia miettiessä olisi hyvä ottaa huomioon laajentaminen muihin vastaaviin kulttuuriorganisaatioihin ja mahdollinen kontaktien luominen heidän kanssaan. Kyselyn voisi myös laajentaa Tehdas 108:n ja freiLandin tiloissa työskente-

leville toimijoille, jotta nähtäisiin kuinka suuri joukko todellisuudessa yhteistyöhön lähtisi mukaan ja mitä ideoita yksittäiset toimijat yhteistyölle toisivat.

Tavoitteellisesti ensi vuonna alkavan yhteistyön pääideana on tutustuttaa organisaatiot tiiviisti toisiinsa vierailuiden ja virtuaalisen yhteydenpidon kautta. Sopivien rahoitusten etsiminen ja hakeminen aloitetaan välittömästi vuonna 2015. Uskon Tehdas 108:n ja freiLandin saavuttavan luontevasti Paasikiven ym. (2008) kuvaileman innostuneisuuden yhteistyön sisällä. Toimintaidea on jo yksin työntekijöiden vapaaehtoista halua tuottaa virikkeellistä ja myönteistä toimintaa, joten kahden tällaisen paikan yhdistäminen luo lisää tunneperäistä halua innostuneisuuteen. Yhteistyö voi myös lisätä molempien tahojen innostuneisuutta ja sitoutumista organisaation omaan toimintaan sekä yhteistyöhankkeeseen. (Paasivaara ym. 2008, 23–24.)

LÄHTEET

Aula, Pekka & Heinonen, Jouni 2002. *Maine. Menestystekijä*. Porvoo: WSOY.

Betreiberkonzept 2013. Julkaisematon lähde. PDF-dokumentti. Päivitetty maaliskuussa 2013. Luettu 24.9.2014.

Björkqvist, Leena 2012. *Kulttuuri kutoo. Yhteistyö ja verkostot vapaan kulttuurikenttänä ja innostajana*. Teoksessa Björkqvist, Leena, Halonen, Katri (toim.), Hero, Laura-Maija, Iso-Aho, Juha & Uotila, Pekka 2012. *Tuottaja 2020. Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen*. Helsinki: Metropolian ammattikorkeakoulu. *Kulttuuri ja luova ala. Tuottaja 2020- hankkeen loppuraportti*.

Creative Europe 2014a. WWW-dokumentti. http://eacea.ec.europa.eu/creative-europe_en. Ei päivitystietoa. Luettu 14.9.2014.

Creative Europe 2014b. PDF-dokumentti. <https://eacea.ec.europa.eu/sites/eacea-site/files/documents/2-coop-cat-2-applications-by-country.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 28.10.2014.

CULTUS UG 2010. *freiLand, Betreiberkonzept*. CULTUS UG, freiLand. Julkaisematon lähde. PDF-dokumentti. Ei päivitystietoa. Luettu 16.9.2014.

Elo, Pekka, Järnefelt, Heljä, Linnamäki, Seija & Melanko, Kirsti (toim.) 2000a. *Kulttuuriperinnön kauneus, hyvyys ja totuus*. Helsinki: Museovirasto.

Elo, Pekka, Järnefelt, Heljä, Kylliäinen, Antti & Sahlberg, Marja (toim.) 2000b. *Kulttuuriympäristö –tutki ja opi*. Helsinki: Museovirasto.

Erwe, Marjatta 2011. *Dramatiikkaa ja arkipäivää arvokiinteistöjen parissa*. Teoksessa Putkonen, Lauri (toim.) 2011. *Asiasta toiseen: Kirjoituksia restauroinnista ja rakennussuojelusta*. Tampere: Rakennustieto Oy.

Euroopan komissio 2013. *Kulttuuri- ja audiovisuaaliala*. PDF-dokumentti. http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/fi/culture_audiovisual_fi.pdf. Luettu 11.10.2014.

Handelberg, Jari & Karhunen, Päivi (toim.) 2009. *Suomalaisella luovuudella läpimurto maailmalle?* PDF-dokumentti. http://cemat.aalto.fi/fi/publications/2009/N-90_Julkaisun_e-versio.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 11.10.2014.

Hernberg, Hella 2013. *Elämää tyhjiin tiloihin?* WWW-julkaisu. http://www.rakennusperinto.fi/kulttuuriymparisto/artikkelit/fi_FI/Elamaa_tyhjiin_tiloihin/. Päivitetty 2.12.2013. Luettu 21.11.2014.

Hirsjärvi, Sirkka, Reme, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.

Hyyppä, Markku T. 2005. *Me-hengen mahti*. Keuruu: Otava.

- Härö, Mikko 2001. Rakennetun kulttuuriympäristön suojele. Teoksessa Lounatvuori, Irma & Putkonen, Lauri 2001. Rakennusperintömme. Kulttuuriympäristön lukukirja. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Ilmarinen 2014. Lisää vuorovaikutusta, lisää osaamista –keinoja hiljaisen tiedon jakamiseen. PDF-dokumentti.
https://www.ilmarinen.fi/Production/fi/Yritys/02_tyohyvinto/11_liitteet/pdf/lisaa_vuorovaikutusta_lisaa_osaamista.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 30.10.2014.
- Kaivo-oja, Jari 2003. Innovatiiviset toimintaympäristöt kulttuuriyritysten menestyksen lähtökohtana. Teoksessa Niinikoski, Marja-Liisa & Sibelius, Kaisa 2003. Kulttuuri-business. Helsinki: WSOY.
- Koskinen, Helinä 2001. Teollisuus luo kulttuuriympäristöjä. Teoksessa Lounatvuori, Irma & Putkonen, Lauri 2001. Rakennusperintömme. Kulttuuriympäristön lukukirja. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kostiander, Kaj & Kujala, Jukka 2008. Kansainvälinen t&k -hanke alueellisen innovaatiojärjestelmän kehittämisessä. WWW-julkaisu.
<http://www.uasjournal.fi/index.php/osaaja/article/viewArticle/164/268>. Ei päivitystietoa. Luettu 22.11.2014.
- Kulttuurin ja kehityksen maailmankomissio 1998. Moninaisuus luovuutemme lähteenä. Helsinki: Otava.
- Lehtonen, Pauliina 2010. Joustava kaupunkitila virittää yhteisöllisyyttä. WWW-julkaisu.
<http://www.hs.fi/paakirjoitus/artikkeli/Joustava+kaupunkitila+viritt%C3%A4%C3%A4+yhteis%C3%B6llisyytt%C3%A4/HS20100704SI1MA0151i>. Ei päivitystietoa. Luettu 22.1.2014.
- Lemola, Tarmo 2009. Innovaation uudet haasteet ja haastajat. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Luova Eurooppa 2014. WWW-sivut. <http://www.cimo.fi/luovaeurooppa>. Päivitetty 7.8.2014. Luettu 14.9.2014.
- Mattila, Hanna & Ilmavirta, Tuomas 2013. Estetisoituja muistoja. Teoksessa Lento, Katri & Olsson, Pia 2013. Muistin kaupunki – Tulkintoja kaupungista muistin ja muistamisen paikkana. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura.
- Michalowska, Marianna 2009. Kaupunkitekstiä kaivertamassa. Taide interventiona julkisen muistin merkityskerroksiin. Teoksessa Ridell, Seija, Kymäläinen, Päivi & Nyssönen, Timo (toim.) 2009. Julkisen tilan poetiikkaa ja politiikkaa. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 175–209.
- Musial, Raven 2014. Der Bedingungsraum der unbestimmten Möglichkeit. WWW-dokumentti. <http://www.futurzwei.org/#578-freiland>. Päivitetty 28.8.2014. Luettu 23.9.2014.
- Nikula, Piia, Penttilä, Anu, Kupi, Otto, Urmas, Juhana & Kommonen, Kirsi 2009. Sirpaleisuudesta kilpailukyvyn keskiöön –

Asiantuntijoiden näkemyksiä luovien alojen kansainvälistymisestä. Teoksessa Handelberg, Jari & Karhunen, Päivi (toim.) 2009. Suomalaisella luovuudella läpimurto maailmalle? PDF-dokumentti. http://cemat.aalto.fi/fi/publications/2009/N-90_Julkaisun_e-versio.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 11.10.2014.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014. WWW-dokumentti. http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/kulttuuripolitiikka/kansainvaellinen_kulttuuriyhteistyoe/?lang=fi. Ei päivitystietoa. Luettu 11.10.2014.

Opetushallitus 2010. Vahvuutena kansainvälisyys. PDF-dokumentti. http://www.oph.fi/download/127195_Vahvuutena_kansainvalisyys_-_Kansainvalisen_toiminnan_strateginen_suunnittelu_ammattillisessa_koulutuksessa.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 22.11.2014.

Opetusministeriö 2006. Luovien alojen yritystoiminnan kehittäminen. Helsinki: Opetusministeriö, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto.

Paasivaara, Leena, Suhonen, Marjo & Nikkilä, Juhani 2008. Innostavat projektit. Helsinki: Sairaanhoidajaliitto.

Pallasmaa, Juhani 2011. Aika arkkitehtuurissa. Teoksessa Putkonen, Lauri 2011. Asiasta toiseen: Kirjoituksia restauroinnista ja rakennussuojelusta. Tampere: Rakennustieto Oy.

Porkka, Suvi-Tuuli & Myllymaa, Tapio 2007. Riskien arviointi vapaaehtoistyössä. Opas yhdistyksille. Helsinki: SMS-Tuotanto Oy.

Poso, Eira 2009. Ison tammen juurella IV. Esseistisiä tutkielmia Unescon eurooppalaisista suojelukohteista. Helsinki: Mediaprint.

Pursiainen, Sirpa 2012. Ammattilaisen ABC. Yhteiskunta-, yritys ja työelämä-tietous. Helsinki: Edita.

Pusa, Anu, Reijonen, Helen, Juuti, Pauli & Laukkanen, Tommi 2012. Akatemiasta markkinapaikalle. Johtaminen ja markkinointi aikansa kuvina. Helsinki: Talentum.

Putkonen, Lauri 2001. Tehdasrakennusten uudet käyttäjät. Teoksessa Lounatvuori, Irma & Putkonen, Lauri 2001. Rakennusperintömme. Kulttuuriympäristön lukukirja. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Puukko, Arja 2012. Kysely kuntien ja maakuntien EU- ja kansainvälisestä toiminnasta. PDF-dokumentti. <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/eu-kv/kuntien-maakuntien-kv-yhteistyokysely-kv-toiminnasta/Documents/Kyselyn%20yhteenveto%202012%202.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 11.10.2014.

Pättinime, Jaakko 2009. Yhteisrittäjyys ennen ja nyt. Teoksessa Hiltunen, Merja, Hänninen, Jarmo, Ossa, Jaakko, Pättiniemi, Pekka, Pötry, Jukka, Tainio, Jukka & Troberg, Eliisa 2009. Henkilöstöomisteinen yritys. Yhdessä rittämällä menestykseen. Helsinki: Tietosanoma Oy.

- Raatikainen, Eero 2011. Kulttuuriperintö ja inhimilliset piirteet. Teoksessa Putkonen, Lauri 2011. Asiasta toiseen: Kirjoituksia restauroinnista ja rakennussuojelusta. Tampere: Rakennustieto Oy.
- Rokka, Joonas 2009. Uusi yhteisöllisyys ja aktiivinen kuluttaja. Teoksessa Uusitalo, Liisa & Joutsenvirta, Maria 2009. Kulttuuriosaaminen. Tietotalouden taitolaji. Helsinki: Gaudeamus.
- Saarikangas, Kirsi 2006. Eleyt tilat ja sukupuoli. Asukkaiden ja ympäristön kulttuurisia kohtaamisia. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Salminen, Ari 2004. Hallintotiede. Organisaatioiden hallinnolliset perusteet. Helsinki: Painatuskeskus.
- Salonen, Sanna-Kaisa & Mononen Katri 2014. Tehdas 108 – Kokonaistoiminnan konsepti. Nokia: Tehdassaaren Osuuskunta.
- Sunnari, Marianna 2006. Kääntäjän ja tulkin kielitaito. Teoksessa Tommola, Jorma 2006. Kieli ja kulttuuri kääntäjän työvälineinä. Turku: Turun yliopisto.
- Tainio, Jukka 2009a. Johdanto. Teoksessa Hiltunen, Merja, Hänninen, Jarmo, Ossa, Jaakko, Pättiniemi, Pekka, Pötry, Jukka, Tainio, Jukka & Troberg, Eliisa 2009. Henkilöstöomisteinen yritys. Yhdessä yrittämällä menestykseen. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Tainio, Jukka 2009b. Yhteistoiminta henkilöstöomisteisessa yrityksessä.. Teoksessa Hiltunen, Merja, Hänninen, Jarmo, Ossa, Jaakko, Pättiniemi, Pekka, Pötry, Jukka, Tainio, Jukka & Troberg, Eliisa 2009. Henkilöstöomisteinen yritys. Yhdessä yrittämällä menestykseen. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Tehdas 108 2014. WWW-dokumentti. www.tehdas108.fi. Ei päivitystietoa. Luettu 18.8.2014.
- Tehdassaaren Osuuskunnan hallitus 2014. Kysely 26.9.2014. Tehdassaaren Osuuskunnan hallitus.
- Trautvetter, Achim 2014. Haastattelu 22.4.2014. CULTUS UG, freiLand.
- Troberg, Eliisa 2009. Yhteisyrittämisen menestystekijöitä. Teoksessa Hiltunen, Merja, Hänninen, Jarmo, Ossa, Jaakko, Pättiniemi, Pekka, Pötry, Jukka, Tainio, Jukka & Troberg, Eliisa 2009. Henkilöstöomisteinen yritys. Yhdessä yrittämällä menestykseen. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Tuominen, Laura 2001. Arvot ja arvottaminen. Teoksessa Lounatvuori, Irma & Putkonen, Lauri 2001. Rakennusperintömme. Kulttuuriympäristön lukukirja. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Tynkkynen, Oras 2013. Pieni maailmanpelastusopas. Helsinki: Into Kustannus Oy.
- Ulkoasiainministeriö 2007. EU-rahoituksen opas 2007-2013. Helsinki: Ulkoasiainministeriö.

Ulkoasiainministeriö 2014. WWW-dokumentti.

http://www.eurooppatiedotus.fi/public/default.aspx?contentid=92852#.VD-vrPl_vbA.

Ei päivitystietoa. Luettu 16.10.2014.

Vaarala, Noora 2013. Loputtomasti mahdollisuuksia. Aviisi 11/13, 22. WWW-

julkaisu. <http://issuu.com/aviisi/docs/aviisi-11-2013-web/23?e=2646356%2F5028412>.

Ei päivitystietoa. Luettu 21.1.2014.

Äijö, Toivo 2008. Kilpailukyky huippukuntoon. Suomalaisyrittäjä kansainvälistyy.

Helsinki: WSOYpro.

Tehdas 108:n ja freiLandin välinen yhteistyökysely

Opinnäytetyöhöni tekemäni yhteistyökyselyn tarkoituksena on kartoittaa tarkastelussa olevien kulttuuriorganisaatioiden ajatuksia ja resursseja yhteistyöstä yleensä, sekä heidän välisen kansainvälisen yhteistyön kannalta. Organisaatiot ovat rakentaneet kulttuurikeskukset vanhaan kaupunkitilaan, joten kysely selvittää myös organisaatioiden toimintaa vanhassa kaupunkitilassa.

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Opinnäytetyössä ei tarkastella kummankaan organisaation vastauksia niin, että siinä paljastuisi organisaation liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia seikkoja.

1. Kertokaa, mitä organisaatiollenne kuuluu juuri nyt.
2. Miksi Tehdas 108 on rakennettu vanhaan kaupunkitilaan?
3. Mikä merkitys kyseisellä kaupunkitilalla on organisaatiollenne ja sen toiminnalle?
4. Minkälaisia haasteita vanhan kaupunkitilan uudistaminen kulttuurikeskukseksi on tuonut? (turvallisuus, rakentaminen, markkinointi, asenteet julkisuudessa ja päätöksenteossa jne.)
5. Keiden kanssa teette/olette tehneet yhteistyötä (merkittävimmät)
  - a) kansallisesti
  - b) kansainvälisestiMinkälaista?
6. Onko organisaatiollanne kokemusta toimia EU-hankkeissa (vetäjänä tai partnerina)?
Jos on, niin minkälaista?
Jos ei, olisiko organisaationne kiinnostunut sellaisesta?
7. Mitkä ovat organisaatiollenne yhteistyön pääpainopisteet ja arvot?
8. Mitkä ovat organisaationne tulevaisuuden suunnitelmat ja tavoitteet yhteistyön osalta?
9. Mitä kansainvälinen yhteistyö merkitsee organisaatiollenne?
10. Mitä vahvuuksia ja mahdollisuuksia näette Tehdas 108:n ja freiLandin yhteistyössä?
11. Millaisia haasteita näette Tehdas 108:n ja freiLandin välisessä yhteistyössä?
12. Onko organisaatiollanne ideoita ja/tai toiveita yhteistyöstä?
13. Miksi kyseinen yhteistyö olisi organisaatiollenne merkittävä?

Yhteistyökysely, Tehdas 108

14. Mitkä olisivat organisaationne resurssit kyseisessä yhteistyössä?
15. Kuinka rahoitatte organisaationne toimintaa tällä hetkellä?
16. Mitkä ovat rahoitussuunnitelmanne tulevaisuudessa?
17. Kuinka kauan organisaationne on ollut virallisesti rekisteröitynyt (toiminut oikeushenkilönä)?
18. VAPAA SANA

Questionnaire, freiLand

Cooperation questionnaire for Tehdas 108 and freiLand

I made this cooperation questionnaire for my thesis and its objective is to find out what kind of thoughts and resources these two organisations have concerning cooperation in general as well as between them international cooperation. The organisations have built the culture centres in an old city space. The questionnaire also inquires about the organisations' activities in renewed city space.

The responses will be treated confidentially. The thesis does not examine either the organisation's answers so that it reveals the organisation's trade secrets or confidential matters.

1. What is the news in your organisation right now, how are things?
2. Why is freiLand built in an old city space?
3. What is the significance of this city space for your organisation and its activities?
4. What are the challenges of making an old city space into a new culture centre? (safety, construction, marketing, publicity and decision making, etc.)
5. With whom do you do/have you worked in cooperation with (most significant)
  - a) nationally
  - b) internationally?What kind of?
6. Does the organisation have any experience with EU-projects (as a project leader or a partner)?
If so, what kind?
If not, is your organisation interested in that?
7. What are the main priorities and values in the cooperation in your organisation?
8. What are the future plans and aims of the cooperation for your organisation?
9. What does international cooperation means for your organisation?
10. What kind of strengths and opportunities do you see in the cooperation between Tehdas 108 and freiLand?
11. What kind of challenges do you see in the cooperation between Tehdas 108 and freiLand?
12. Does your organisation have ideas and/or wishes to cooperation?
13. Why would this cooperation be significant to your organisation?

Questionnaire, freiLand

14. What would be the resources of your organisation to this cooperation?
15. How do you fund your organisations activities at this time?
16. What are the financing plans for the future?
17. How long has your organisation been officially registered (worked as a legal entity)?
18. ADDITIONAL COMMENTS